

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

CASOPIS JE IZHAJAL KOT »RUDAR«,
GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA RUDNIKA
LIGNITA VELENJE. — OD 1. MAJA 1965 DALJE
GA IZDAJA OBČINSKI ODBOR SZDL VELENJE.

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK
LJUBAN NARAKS
TEHNIČNI UREDNIK IVAN FIJAVZ

4. NOVEMBER 1965 LETO I, ST. 14

CENA 30 DIN — POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

DAN MRTVIH

1. novembra smo se z bolečino, ljubeznijo in spoštovanjem spomnili naših najdražjih, ki so nas prerano zapustili. Tega dne pa smo se zlasti spominjali vseh žrtev, ki so dali svoja dragocena življenja za svobodo v domačih gozdovih, koncentracijskih taboriščih, na mednarodnih bojiščih ali pa kot ustreljeni talci.

Preberimo enega izmed številnih poslovnih pisem, ki so jih napisali pred nasilno smrtjo zavedni slovenski ljudje. Pismo je iz knjige »Poslovna pisma za svobodo ustreljenih«.

Draga tovarišica!

Z ozirom na Tvoje delo in zadržanje ter sigurne informacije Ti pišem to pismo. V mojem srcu si zapisana kot zavedna Slovenka in dobra tovarišica. Zato Ti lahko zaupam nekatere svoje tajne. Vsi ste slišali o meni, toda vsega nobeden ne ve. Mislim, da se ne varam v Tebi, zato Ti zaupam. Obtožen sem bil in osuđen, da sem vodja OF za Štajersko itd. Jaz sem seveda trdno vztrajal na tem, da se sploh nisem mešal v politiko, da ne poznam nobenega, sploh nikogar. Saj me razumeš?

Nato so me začeli mučiti. Sestnajst dni brez izjeme so me vsak dan tepli in mučili na najbolj zverske načine, oksali v trebuh, želodec in prsa, tako, da mi je prsni koš pokal; lasali so me tako neusmiljeno, da mi manjka polovica las, pulili so mi brke, brado in obrvi, pikali so me s posebno iglo po glavi, iz prstov na roki so mi potegnili vse nohte, na poseben način. Devetkrat so me obesili tako, da so bile noge in spodnji del telesa zgoraj, glava pa spodaj. Potem so mi neusmiljeno bili po golih nogah in po zadnjici, oprosti mi za izraz. Sestnajst dni so me mučili štiri in pol ure kar skupaj. Na pol mrtve sem prošil za malo vode. Tedaj pa je eden izmed mojih mučiteljev rekel: »Tako dobiš«, — in mi je v usta napravil malo potrebo. Seveda sem takoj zaprl usta,

toda vseeno mi je teklo v usta, nos in oči.

Nato so me pustili pol drugi mesec na miru, da so se mi rane zacelile. 62-ti dan so me ponovno, takrat v bunkerju, slekli do nagega, potem pa so mi pokazali vso švabsko kulturo XX. stoletja. Zlomili so mi tri rebra, nalomili hrbtenico, od nog do glave pa sem bil ne plav ampak črn in razmrvarjen; nohti na nogah so mi vsi odpadli. Stavi li so mi pogoj: ali usta odpreti — ali umreti! Zavedal sem se vsega tega in ni mi žal, da krasijo polomljene in obtočene kosti moje razmrvarjeno telo. Konšak je ostal samo Konšak — pa če bom šel s temi posledicami tudi v grob, ne bo na mojem grobu pisalo »Izdajalec«, temveč »Junak, ki je za domovino kri prelival in bil pripravljen za njo žrtvovati vse«. Nasi organizaciji in bodoči domovini hočem ostati za vsako ceno zvest. Veš, draga tovarišica, za mene to ni nič novega. Sigurno si že kedaj slišala za beograjsko glavnjačo — tam so me tudi mučili, skupaj z mojimi ostalimi tovariši, ki so danes na čelu naše organizacije OF. Na primer: dr. Ivan Ribar je moj osebni dobri prijatelj, isto tako Moša Pijade in drugi. V Jugoslaviji so nas tudi zapirali, mučili in preganjali. V Jugoslaviji sem bil namreč višji funkcionar delavskega pokreta.

Ti čarobnica, Ti črnolaska, ali se spominjaš kako si bila huda, kako si me kregala pred jetniškim oknom: »Verdammt Banditenführer! Metala si skozi okno kamenje na mene, toda to ni bilo kamenje temveč kruh. V bolnico si nosila razne strupe, male stekleničke, v katerih je bil strup za bandite. Ne, to ni bil strup, to so bile kapljice za okrepitev slovenskih borcev!

Lepega dne bo sonce zopet sijalo poštenim ljudem, fašistični morilci, izdajalci in mednarodni morilci pa se bodo znašli na obtožniški klopi. Te pozdravlja Tvoj tovariš

M. Konšak

Martin Konšak je bil ustreljen v Velenju, dne 25. januarja 1944, skupaj z Antonom Gostinčičem, Viljem Hedžetom, Ludvikom Klinčkom, Albinom Kostrevcem, Francem Lešnikom, Maksom Medveščkom, Ludvikom Blombergerjem, Francem Poropatom, Mirkom Puhajem, Alojzom Slogarjem, Ladislavom Škedeljem, Ivanom Turkom in Francem Zabkarjem.

Martin Konšak je bil mehanik, doma iz Ljubnega. Napisal je ilegalno pismo na dveh koščkih okrvavljenega papirja nekaj dni pred ustrelitvijo. To pismo je M. Konšak napisal Mariji Stampar, paznici v mariborskih sodnih zaporih, ki je pomagala našim ljudem in tudi Konšaku.

DELO IN DOHODKI

NACELO DELITVE PO DELU JE SPLOSNO PRIZNANO IN TUDI SPREJETO. KLJUB POMEMBNIM USPEHOM PA SE DELITEV PO DELU PREPOCASI UVAJA V NAS GOSPODARSKI IN DRUŽBENI SISTEM.

V SLOVENIJI JE LE DVE TRETJINI KVALIFICIRANIH DELAVCEV IN MANJ KOT POLOVICA VISOKOKVALIFICIRANIH DEJANSKO NAGRAJENIH PO DELU. VEČINA VIŠJE USPOSOBLJENIH DELAVCEV IN ORGANIZATORJEV PROIZVODNJE PA SO SE VEDNO PLACANI PO ČASU IN PREMALO EKONOMSKO ODGOVORNI ZA USPEH POSLOVANJA DELOVNE ORGANIZACIJE.

V naši občini imajo uvedene ekonomske enote vsa podjetja. Vendar skoro povsod delijo dohodek na podlagi rezultatov dela na delovnem mestu in po uspehu celotnega kolektiva, ne glede na to, kakšen uspeh so dosegle posamezne ekonomske enote. Samo v štirih podjetjih delovne enote samostojno obračunavajo dohodek. V dveh podjetjih imajo na voljo del čistega dohodka in del sredstev sklada skupne porabe, v sedmih pa del sredstev za osebne dohodke.

Najbolj stimulativen v naši občini je vsekakor sistem obračunskih enot, ki je najdlje uveden pri rudniku lignita Velenje. Na nedavnem razgovoru o razvoju sistema nagrajevanja, ki ga je organiziral občinski sindikalni svet, so menili, da bodo interne prodajne cene proizvodov posameznih ekonomskih enot najbrž najboljša rešitev pri nagrajevanju po delu. Odvisnost osebnega dohodka od interne prodajne cene proizvoda posamezne ekonomske enote ima vse elemente, ki ne vplivajo samo na količinski, ampak tudi na ekonomski uspeh proizvodnje. Poleg tega je v to ceno možno vključiti tudi tehnično in administrativno osebje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ROMAN V NADALJEVANJIH ČRNI LABIRINTI

Odločili smo se, da bomo v »Šaleškem rudarju« objavljali romane v nadaljevanjih. Kot prvega smo izbrali roman priljubljenega slovenskega pisatelja Antona Ingoliča ČRNI LABIRINTI. V Črnih labirintih slika Ingolič življenje naših rudarjev v tujini. Pisatelj je napisal zanimivo, razgibano in prijetno branje. Osrednji osebi v pripovedi sta naša rojaka Klep in njegova žena Ančka, ki preživljata dvajseto leto dela in življenja v tujini. Klep je od naporenega rudarskega dela postal izčrpan in bolan. Ves čas ga spremlja želja, da bi se z Ančko vrnila v domovino, kjer sije pravo domače sonce, drugače kot v tujini... Njegova želja, da bi se skupaj z ostalimi izseljenci — povratniki vrnil na Slovensko je neizmerna. Toda Ančka je nasprotnega mišljenja. Bilo ji je komaj nekaj mesecev, ko so jo prinesli na tuje. Zato je zanj tu tujina lepša od domačih hribovskih vasi, kjer je...

Naj bo dovolj vsebine. Preberimo raje kaj več o avtorju romana Črni labirinti — Antonu Ingoliču.

ANTON INGOLIČ (1907) je uvedel v slovensko književnost nove predele slovenske zemlje: življenje »lukarjev« med Pesnico in Dravo, štajerskih vinčarjev in kočarjev, mizarjev in tekstilcev, dravskih splavarjev, koroških železarjev in rudarjev — izseljencev. Rodil se je v Spodnji Polskavi pri Pragerskem v mizarski družini. Po maturi na mariborski realni je študiral leto dni v Franciji nato pa v Ljubljani. Poučeval je v Ptuj, med okupacijo je bil v pregnanstvu v Srbiji, po vojni je poučeval v Ptuj in Mariboru, urejeval je revijo Nova obzorja in bil ljudski poslanec. Od 1955 je profesor na gimnaziji v Ljubljani.

Ingolič se je z novelami in povestmi v revijah, zlasti pa s kolektivnim romanom LUKARJI (1936) uveljavil kot socialni realist. V obravnavanju objektivne stvarnosti in npravenosti je v Lukarjih razgrnil najrazličnejše usode ljudi, ki se bojujejo za razdelitev grobovske zemlje. V tem romanu iz življenja lukarjev, »prebivalcev Ptujškega polja, ki sade luk (čebulo), je zajel dogajanje iz nemirnih časov ob agrarni reformi. Delo je bilo po zasnovi, opisovanju ljudi in zanimivem pripovedovanju nekaj novega, čeprav se je agrarne reforme lotil že prej Miško Kranjec. Prvi del romana je izšel v Ljubljanskem Zvonu (1935-36; z naslovom Zemlja in ljudje).

Bolj umirjena je povest SOSESKA (1939), ki se dogaja v vasi na Dravskem polju. Pisatelj prikazuje zle posledice, ki jih rodila kmečka trma in pohlep po zemlji, v središču povesti pa je boj soseske za gnažno in usoda Korošev družine. Mikavne so podobne kmečkega ljudstva po skupnem delu in veselju.

Pisatelj je vztrajno in natančno kot naturalist proučil življenje. O tem pričajo zlasti njegovi nadaljnji, skoraj eksperimentalni romani: NA SPLAVIH (1940, predelana izdaja 1959) o splavarjih na Dravi in o bogataški družini splavarskega »kralja« MATEVŽ VISOCNIK (iz 1941, izšel 1945), življenjski »preprostega človeka«, mizarja, o njegovem vzponu in delu; roman v dveh knjigah o haloških vinčarjih VINSKI VRH, katerega prvi del ZEJA je bil napisal tik pred vojno, drugi del TRGATEV pa po vojni (1946); reportažni roman o graditvi mladinske proge POT PO NASIPU (1948); STAVKA (1951) o mariborski tekstilni stavki leta 1936; CLOVEK NA MEJI (1952) o kozjaških tibotaplch, pred vojno in o partizanstvu

na Kozjaku; UGASLA DOLINA (1956) o nekdanjih koroških železarjih; KJE STE, LAMUTOVI? (1958), obširen roman o usodi slovenskih izseljencev — rudarjev v Nemčiji in Franciji; roman NEBO NAD DOMACIJO (1960) o bridkosti in težavah izseljeniške družine starega rudarja, ki se je vrnila po osvoboditvi v domovino; roman MLADOST NA STOPNICAH (1962) o nekaterih vprašanjih in težavah sodobne mladine, zlasti vajenske.

Ingolič je objavil šest zbirk novel: iz okupacije in pregnanstva v Srbiji PRED SONČNIM VZHODOM (1945), NA PRELOMU (1950), SONČNA REBER (1953), TAM GORI ZA HRAMOM (1956), ki obsega predvojne novele, VIDIM TE, VERONIKA! (1959) s sodobno tematiko in izbor OČI (1962).

Delno avtobiografskega značaja je povest o usodi brezposelnega izobraženca MLADA LETA (1935).

Ingolič je napisal tudi nekaj dramatskih del: komedijo o malomeščanin KRAPI (1947), igro o dveh izkoriščevalcih MLATILNICA (1948), igro o vaškem špekulantu in vinogradniški zadugi LIKOF (1950), veselo enodejansko iz življenja dijakov in profesorjev NAŠI SO SE (1952).

Za mladino je napisal povesti UDARNA BRIGADA (1946), TVEGANA POT (1955) in TAJNO DRUŠTVO PGC (1958) ter nekaj iger: SIROTE (1940), TAJNO DRUŠTVO PGC (1961) in MILICA NE SME UMRETI (1963); prvi dve dramatiizaciji sta napisani po istoimenskih povestih, tretja pa po Tvegani poti.

Od 1963 izhajajo izbrani spisi v devetih knjigah, ki jih je pisatelj za novo izdajo večinoma predelal; urejuje jih Milja Mejak.

Ingolič je v slovensko književnost prispeval docela nove snovi. Kot pripovednik odkriva življenje in delo vaških ljudi na štajerskem: kmetov, kočarjev in vinčarjev; prvi je opisoval na pore splavarjev, pokazal življenjsko pot obrtnika, preobrazbo štajerske vasi med dvema vojnama, življenje tekstilnih delavcev in posebno v zadnjem času izseljencev. Uporabljal pa je tudi trpljenje med okupacijo, upor proti nasilju in delo za obnovo po osvoboditvi. Mikavno zna zgrabiti življenjske dogodke in jih dramatsko zapletati. Po slogi je realist; okolje, ljudi in dogodke opisuje stvarno in podrobno, snov si izbira sistematično in jo smotno razvršča. Ingolič je vztrajen pisatelj in spreten oblikovalec, ki življenje ne samo opazuje, temveč ga tudi raziskuje. Značilno zanj je opisovanje dela (splavarji, mizarji, tekstilni delavci, fužinarji, rudarji), a tudi pogum s katerim se loti teva aktualnih dogodkov, ne da bi čakal na »distanco«. Izogiba se tendenčnemu pisanju in skuša svoje romane in novele oblikovati iz značajev in natančne analize družbene stvarnosti.

HOTEL »PAKA« VELENJE

KONCERTNA
NARODNA IN PLESNA GLAŠBA
VSAK DAN, RAZEN PONEDELJKA

Zadovoljivi gospodarski uspehi

Gospodarstvo občine Velenje se je letos razvijalo pod vplivom uveljavljenih ukrepov za stabilizacijo gospodarstva. Stabilizacijski ukrepi so v prvi fazi povzročili zmedo v gospodarstvu, saj se nekatere gospodarske organizacije niso mogle dovolj hitro prilagoditi poslovanju v novih okoliščinah. Ponekod so se zaostriji problemi, kot so: pomanjkanje reprodukcijskega materiala in obratnih sredstev, zastoji v prodaji, kopičenje zalog gotovih proizvodov in podobno.

Ti problemi so se pojavili v mnogih gospodarskih organizacijah in ponekod še obstajajo, vendar so mnogo manj pereči, kot so bili v začetni fazi, kajti to so problemi, ki jih morajo rešiti gospodarske organizacije same z boljšo organizacijo dela, večjo produktivnostjo, skratka z intenzivnejšo proizvodnjo.

V prvi fazi so gospodarske organizacije ugotovile predvsem svoj položaj v novih ekonomskih razmerah, pozneje pa so prešle tudi k ugotavljanju tistih ekonomskih rezerv, ki jih je mogoče takoj ali v bližnji prihodnosti izkoristiti.

Danes še ne moremo govoriti o nekaterih konkretnih uspehih, ker je obdobje še prekratko, vendar lahko ugotovimo, da se je gospodarstvo v velenjski občini razvijalo dokaj normalno in da so kljub nekaterim težavam bili doseženi zadovoljivi rezultati.

To dokazujejo naslednje ugotovitve:

Obseg industrijske proizvodnje se je kljub težavam pri oskrbi z reprodukcijskim materialom in kljub zastojem v prodaji povečal v letošnjih prvih devetih mesecih v odnosu na enako obdobje lanskega leta za 9,5%. Ugodne proizvodne rezultate so dosegle naslednje gospodarske organizacije: Rudnik lignita Velenje, Tovarna gospodinske opreme »Gorenje« Velenje in Lesno industrijski kombinat Soštanj. Elektranja Soštanj je zaradi ugodnih vodnih razmer proizvajala manj kot lani. Tovarna usnja je zaradi težav glede dobave surovih kož šla v načrtno zmanjšanje obsega proizvodnje. Nižjo proizvodnjo je dosegla tudi »Galanterija« Soštanj, pri kateri je proizvodnja odvisna predvsem od naročil.

Število zaposlenih v industriji je v letošnjem letu mnogo počasneje naraščalo kot prejšnja leta, saj se je v devetih mesecih povečalo le za okoli 3%. Produktivnost v industriji kot celoti je porasla za ca. 6%.

Izvoz industrijskih proizvodov je prav tako porasel in je za 69% večji, kot je bil v enakem obdobju lani. Najbolj ugodne proizvodne rezultate je dosegla Tovarna gospodinske opreme »Gorenje« Velenje in Tovarna usnja Soštanj, ki je kljub zmanjšanemu obsegu proizvodnje povečala izvoz. Lesno industrijski kombinat Soštanj pa je nekoliko izpod doseglih rezultatov v lanskem letu.

Pozitivna ugotovitev je tudi v tem, da na splošno zaposlenost ne narašča več s tako naglico kot v prejšnjih letih, saj je povprečno število zaposlenih v gospodarstvu in negospodarskih dejavnostih poraslo le za okoli 3,5%. Ta podatek kaže na tendenco, da se je tudi naše

gospodarstvo začelo preusmerjati v bolj intenzivno proizvodnjo.

Pri teh splošnih pozitivnih ugotovitvah pa je treba opozoriti tudi na negativno stran našega gospodarstva, ki se kaže zlasti v tem, da produktivnost zaostaja za rastjo osebnih dohodkov. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega se je povečal kar za 50%, medtem ko produktivnost še zdaleč ne dosega tako visoke stopnje rasti.

V zvezi s povišanjem življenjskih stroškov, ki so samo v avgustu porasli za 24%, brez upoštevanja porasta stanarin, električne energije in kuriva, je večina delovnih organizacij pristopila k urejanju oziroma povečanju osebnih dohodkov zaposlenih. To povečanje osebnih dohodkov se na območju velenjske občine giblje od 6% do 24%, vendar ni primerov, da bi se bili osebni dohodki povečali bolj, kot pa so porasli življenjski stroški. Nasprotno se kaže tendenca, da delovne organizacije z veliko opreznostjo urejujejo oziroma povečujejo osebne dohodke.

Po podatkih gospodarskih organizacij so se osebni dohodki v avgustu v primerjavi z obdobjem januar — julij povečali v gospodarstvu za okoli 19%, v negospodarskih dejavnostih pa za okoli 12%. Republiški izvršni svet je mnenja, da je treba revalorizacijo osebnih dohodkov izvajati nekoliko hitreje, kajti če bi čakali predolgo oziroma revalorizirali osebne dohodke šele ob koncu leta, bi to nedvomno povzročilo na trgu nove neskladnosti.

Investicije v osnovna sredstva gospodarstva so na območju občine sicer porasle, vendar so dosegle le 26% planiranih investicij po družbenem planu za leto 1965. Investicije družbenega standarda pa se gibljejo v okviru planskih predvidevanj.

Kmetijska proizvodnja na območju občine naj bi se po predvidevanjih povečala za okoli 5,5%. Ocenjuje se, da bo z manjšimi premiki med posevki poljedelska proizvodnja dosežena v okviru planskih predvidevanj. V sadjarstvu pa planirana proizvodnja ne bo dosežena zaradi slabe sadne letine.

V živinorejski proizvodnji so bili doseženi dobri rezultati. Predvsem se je povečal stalež živine v pitanju v lastni proizvodnji družbenega sektorja in v kooperacijski proizvodnji. Povečal pa se je tudi stalež plemenske živine zaradi izvedbe akcije nabave plemenske živine in regresiranja nabave.

Družbeni plan je predvideval podružbljanje površin v ravninskem predelu. Akcija podružbljanja zemljišč se je sicer izvajala, vendar brez večjega uspeha, ker pri nas ne obstajajo kmetijske obdelovalne površine v večjih kompleksih. Izvajala pa se je arondacija na manjših kompleksih.

Proizvodno sodelovanje in usmerjanje proizvodnje v zasebnem sektorju, kjer podružbljanje ne pride v poštev, je skoraj popolnoma ureje-

no v obrobni predelih. Potrebno pa je na podlagi proučitve pravilno pristopiti k reševanju problemov v najbolj hribovitih predelih naše občine.

Promet v trgovini na drobno se je povečal za preko 40%, kar je posledica nenormalnih pojavov, t. j. potrošniške mrzlice in izredno hitre rasti cen. Potrošniška mrzlica se je pojavila pred uvedbo pomembnih gospodarskih ukrepov, ko je bilo na splošno rečeno, da se bodo spreminili odnosi med cenami. Zaradi takšnega stanja trgovina ni bila najbolj založena, kar je posledica nevsakdanjih blagovno-denarnih odnosov v našem gospodarstvu (investicijska, proračunska in osebna potrošnja so naraščale hitreje kot proizvodnja).

Tudi promet v gostinstvu se je v prvih devetih mesecih letošnjega leta zelo povečal, kar je delno pripisati tudi porastu cen teh storitev.

Turistična dejavnost letos ni dosegla predvidevanj po družbenem planu, število prenočitev se v glavnem giblje na isti ravni kot v letu 1964. V skupnem številu prenočitev se je zmanjšalo predvsem število prenočitev tujih gostov. Medtem, ko je število prenočitev od leta 1963 na leto 1964 poraslo za 28%, v letošnjem letu ne moremo pričakovati prav nobenega povečanja, na kar je verjetno v dokajšnji meri vplivalo tudi povečanje življenjskih stroškov.

Nikdar več

Auschwita,

Dachaua,

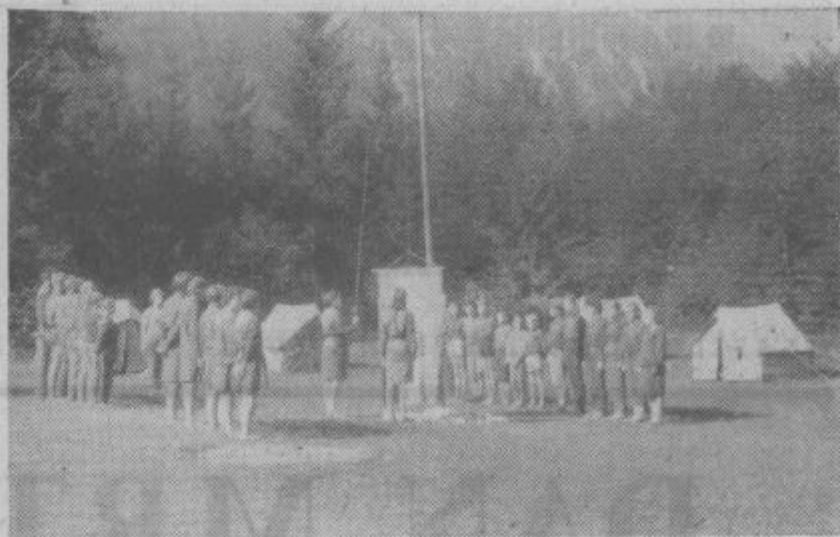
Buchenwalda...

DVAINPETDESET PREŽIVELIH ZAPORNIKOV ZLOGLASNIH TABORIŠČ SE JE ZBRALO V VILI SIROKO NA TOVARISKEM SREČANJU. NEKDANJI ZAPORNIKI SO SE PO VEČ LETIH ZBRALI ZATO, DA BI OHRANILI ŽIVE SPOMINE IN DA BI STRASNA DEJANJA NE OSTALA POZABLJENA, VSE NAVZOCE JE POZDRAVIL. TAJNIK OBČINSKEGA ZDRUŽENJA ZB NOV TOVARIS FILIP LESNIAK.

Ludvik Mali — dipl. inženir, pa je kot preživeli zapornik na srečanju med drugim dejal: »Nekoč so živeli oholi in prevzetni gospodarji, ki so zaslužili druge ljudi, da so jim zastoj garali. Tudi zaznamovali in oštevilčili so jih enako kakor živino, le da so z živino mnogo boljše ravnali, ko mnogo boljše hranili. Sestranci in na pol goli so ti sužnji delali najtežja, najbolj umazana, najbolj nevarna dela v dežju, blatu, snegu in ledu, vedno pretepani, zaničevani in zasramovani — brez pravnih. Gospodarji so jih lahko popolnoma neodgovorno zlorabljali. Ti gospodarji so bili brez srca, brez nsmiljenja, brez humanizma — brez izobraženosti, neprosvetljeni, pogani, barbari. Tega pa niso počeli samo barbari in pogani! Vsi, ki smo se nocoj zbrali na tovariški sestanki smo bili pred dobrimi dvajsetimi leti v srcu prosvetljene Evrope, pri visoko izobraženih in krščanskih Nemcih prav taki in še slabši popolnoma brezpravnih sužnji, kakor so jih imeli pred več kot 4.000 leti poganski Egipčani, Asirci in Babilonci.

In zakaj so nas zaslužili sredi 20. stoletja? Zato ker smo bili Slovenci, zato, ker nismo hoteli dati, kar je bilo naše, zato ker smo hoteli svobodo in živeti v miru na svoji rodni zemlji. Naša edina krivda je bila v tem, da smo se zoperstavili nasilju, da smo se hoteli obraniti vsiljivih, naše zemlje lačnih tučcev, da smo hoteli obdržati osnovne človeške pravice in dostojanstvo.

Cepprav sem na svoji lasni koži občutil vsa ta poniževanja, vse to

Taborniški odred tudi V VELENJU

Pred dnevi se je preko 60 mladih Velenjčanov zbralo v rudarskem šolskem centru na ustanovnem občnem zboru taborniškega odreda. Pohudo, da se ustanovi taborniška organizacija tudi v Velenju, kjer je dosti mladih ljudi, ki se navdušujejo za življenje v naravi, je prišla od tabornikov iz Soštanja, ki so na ta zbor poslali tudi svojo delegacijo pod vodstvom tovariša De Costa.

Zanimivo je, da se mladi velenjski ali bolje rečeno bodoči taborniki — ki morajo po pripravljalni dobi opraviti taborniški izpit — še niso mogli zediniti za ime velenjskega odreda. Zaenkrat so sklenili, da bo ena četa v RSC, ena pa v osnovni šoli Miha Pintar — Toledo.

Občinska taborniška zveza združuje že preko 300 mladih tabornikov, ki jo koristno uporabljajo v poletnih mesecih, ko prirejajo tabornjenja v najlepših predelih naše domovine. Do sedaj so bili na Hvaru, na Sobčevem bajerju pri Bledu, ob idilični Krki na Dolenjskem in ob Bohinjskem jezeru.

Taborniški odredi v velenjski občini obstajajo v Topolšici, v Smartnem ob Paki, v Soštanju in sedaj še v Velenju. Številno najmočnejši je taborniški odred »Pustega gradu« iz Soštanja, ki si namerava v Mayerjevem parku urediti celo svojo lastno postojanko. Razveseljivo je, da tudi starejši radi podpirajo pobude tabornikov. Tovarišica Majka Mayer z Soštanja jim je brezplačno odstopila del vrta pod mogočnimi stoletnimi drevesi, kjer so si že napravili razgledni stolp s pravim »srednjeveškim dviznim mostom«. Les za ta objekt so si prislužili z lastnim de-

lom na polju, ko so kmetom pomagali pospravljati poljske pridelke.

Slika zgoraj: soštanjski tabor v Bohinju — Slika spodaj: razgledni stolp so si taborniki napravili sami.

ne bi nikdar več prišlo. To kar smo mi prestali in pretrpeli ne želimo, da bi še kdaj doživljali ljudje.

Preživeli interniranci so se na tovariškem srečanju ponovno najodločneje zavzeli za uresničevanje in dosledno uveljavljanje načel OZN. Prijetno srečanje so zaporniki zloglasnih taborišč iz velenjske občine zaključili s skupno željo in najodločnejšo zahtevo: »Nikdar več Auschwitza, Mauthausna, Dachaua, Rawensbrücka, Buchenwalda; nikdar več suženjstva, nikjer in za nikogar!«

KONFERENCA SZDL V ZAVODNJI

Na konferenci krajevnih organizacij SZDL v Zavodnji se je zbralo precejšnje število članov. Temeljito so pregledali delo njihovih organizacij in pri tem ugotovili, da Socialistična zveza sproti spremlja vse gospodarske in družbene akcije kraja. Poleg tega pa so člani s svojim prostovoljnim delom, ko so urejali središče vasi, okolico šole in naredili kopalni bazen, pripomogli, da bi jim bilo v Zavodnji kar se da prijetno.

Predstavnik občinskega odbora SZDL tovariš Avgust Vohar je na konferenci še posebej govoril o zadnjih gospodarskih gibanjih v velenjski občini in o nadaljnjih aktualnih nalogah Socialistične zveze.

Pozitivno so člani na konferenci v Zavodnji ocenili tudi vsebino lokalnega lista »Saleski rudar« in sklenili, da se bodo še v večji meri na njega naročili, ker je časopis zanimiv in aktualen.

A. V.

Delo in dohodki

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

Vedno bolj se kaže potreba o resničnem nagrajevanju po delu odgovornejših delavcev, strokovnjakov, organizatorjev poslovanja in proizvodnje. Zato bodo morali delovni kolektivi brez odlašanja novelizirati in izpopolniti pravilnike o delitvi dohodka. Ponekod so se že lotili te naloge, vendar so zlasti pri določanju meril dela za administrativne službe postavljali takoj na začetku praktično neizvedljiva merila in s tem zaprli pot nadaljnjemu delu. Zaenkrat bi morali poiskati enostavnejša merila, ki bodo realna in dejansko odvisna od delovnih rezultatov in ekonomskega uspeha.

Individualni način ocenjevanja pridnosti, sposobnosti, iznajdljivosti in podobno, ki ga pri nas uporabljajo nekatera podjetja npr. »Vegrade«, ni pokazal najboljših rezultatov. Stalni delovni spori, nezadovoljstvo med člani kolektiva, pa tudi pri proizvodnji ni vidnejših uspehov, ne govorijo v prid temu sistemu.

Cepprav je v občini povprečni osebni dohodek nad 70.000 dinarjev, prejema 25 odstotkov zaposlenih še vedno osebni dohodek izpod 50.000 dinarjev. Tudi to zahteva od delovnih organizacij, da še naprej razvijejo takšen način nagrajevanja, ki bo zagotavljal boljše poslovne rezultate in omogočil večji zaslužek. Pri tem pa ne bi smeli ponavljati sedanjih napak, ko so običajno vrednotili posamezno delo brez temeljite proučitve. Posebno strokovno in kvalificirano delo so čisto nagrajevali po zelo formalističnih in neproučenih kriterijih in so razmeroma dobro nagrajevali razna pisarniška in režijska dela, manj pa naporno delo visoko-kvalificiranih strokovnjakov in kvalitetno delo v proizvodnji. Tako so razvrednotili strokovno in kvalificirano delo, čeprav je vrednost proizvodnje odvisna ravno od strokovnjakov in visokokvalificiranih delavcev.

In ne nazadnje — tudi novatorsko in racionalizatorsko delo bi bilo potrebno razvijati, racionalizatorje in novatorje pa primerno nagraditi.

PRAVILNIK

rudnika lignita Velenje

o ukrepih za varnost pri delu

Centralni delavski svet RLV je na svojem zasedanju dne 30. 8. 1965 sprejel in potrdil interni pravilnik o ukrepih za varnost pri delu, ki je obvezen za vse člane kolektiva. Pravilnik je razdeljen v splošni in posebni del, splošni pa še na deset podrobnostnih delov, v katerih se obravnavajo ukrepi za varno delo pri posameznih fazah in tehnoloških postopkih na podjetju, vzgoja kadrov, delovna področja in odgovornost zaposlenih, reševalna in druge službe, zdravstvena zaščita, osebna zaščitna sredstva in kršitve predpisov o varnosti dela. Po določilu v 2. členu končnih določb tega pravilnika se temeljne določbe splošnega dela objavljajo javno.

I. DEL TEMELJNE DOLOČBE

Člen 1.

Določbe tega pravilnika zajemajo pravice in obveznosti zaposlenih na RLV v pogledu varnosti pri delu, zato je njihova dolžnost, da jih dobro poznajo.

Člen 2.

Namen pravilnika je, da z določili, ki jih vsebuje:

- varuje življenje in zdravje delavcev zaposlenih v jamskih in izvenjamskih obratih RLV s posebnim oziranjem na specifične razmere in nevarnosti tega rudnika;
- predpisuje za delavce RLV področje, pravico, obveznosti in odgovornosti za izvajanje varnostnih ukrepov pri delu ter za izvajanje drugih ukrepov, nanašajočih se na varnost ljudi in varovanje nepremičnin in premičnin, ki so družbena last ali last posameznikov;
- določa takšno organizacijo in področje službe RLV za varnost pri delu, da bo izvajanje rednih in posebnih varnostnih ukrepov učinkovito in uspešno ter
- zagotavlja in utrjuje izvajanje veljavnih določil, zakonov, pravilnikov in predpisov, ki zadevajo ukrepe za varnost pri delu, zlasti pa:

1. Temeljnega zakona o rudarstvu (TZOR, Ur. l. SFRJ št. 23/64);
2. Pravilnik o tehničnih ukrepih in o varnosti pri rudarskih podzemskih delih (Ur. l. FLRJ št. 9/63) z dodatnimi predpisi (Ur. l. FLRJ št. 9/63 — Dodatek) njihovimi spremembami in dopolnitvami (Ur. l. FLRJ št. 17/63 in SFRJ št. 37/64);
3. Pravilnik o tehničnih ukrepih in o varnosti pri delu na površinskih odkopih premoga ter kovinskih in nekovinskih mineralnih surovin (Ur. l. FLRJ št. 18/61) z dodatnimi predpisi (Ur. l. FLRJ št. 18/61 — Dodatek), njihovimi spremembami in dopolnitvami (Ur. l. SFRJ št. 37/64);
4. Pravilnik o tehničnih ukrepih in o varnosti pri prevozu ljudi in materiala po rudarskih jaskih (Ur. l. FLRJ št. 13/61) z dodatnimi predpisi (Ur. l. FLRJ št. 13/61 — Dodatek), njihovimi spremembami in dopolnitvami (Ur. l. SFRJ št. 37/64);
5. Predpisi o varstvenih ukrepih pri ravnanju z razstrelilnimi sredstvi in pri rudarskem miniranju (Ur. l. FLRJ št. 47/62 — Dodatek) z njihovimi spremembami in dopolnitvami (Ur. l. SFRJ št. 38/64);
6. Tehnični predpisi za električne naprave v rudnikih in jamsko eksploatacijo (Ur. l. FLRJ št. 10/62 — Dodatek); z njihovimi spremembami (Ur. l. SFRJ št. 9/64);
7. Tehnični predpisi o rudarskem merjenju, knjigah merjenj in rudarskih načrtih (Ur. l. FLRJ št. 45/60 — Dodatek);
8. Pravilnik o strokovni usposobljenosti oseb za vodilna delovna mesta v rudarstvu (Ur. l. SFRJ št. 25/63);
9. Splošni pravilnik o higienskih in tehničnih varnostnih ukrepih pri delu (Ur. l. FLRJ št. 16/47 in 36/50);
10. Pravilnik o higienskih in tehničnih varnostnih ukrepih pri delu v kamnolomih, opokarnah in pri izkopavanju gline, peska in gramozu (Ur. l. FLRJ št. 69/48);
11. Pravilnik o higienskih in tehničnih ukrepih v gradbeništvu (Ur. l. FLRJ št. 46/47); in odločbe ter priporočila pristojnih inšpekcijskih organov in drugih nadzornih organov ki zadevajo varno izvajanje del na RLV.

Člen 3.

Vsako delo v podjetju se mora izvrševati po vnaprej določenih pravilih in navodilih. Pri določenem delu morajo biti zaposleni s pravili in navodili za varno izvajanje dela seznanjeni in usposobljeni.

Člen 4.

Dolžnost vsakega člana kolektiva RLV je, da se striktno pridržuje veljavnih pravil in izdelanih navodil za varno izvrševanje določenega dela in da aktivno sodeluje pri izboljševanju varnosti dela in delovnih pogojev na podjetju.

Delavski sveti

Člen 5.

Delavski svet obratov oziroma ekonomskih enot ter odbori obratunskih in predračunskih enot podjetja so na svojih področjih dolžni:

- spremljati stanje varnosti in izvajanje varnostnih ukrepov;
- spremljati zdravstveno stanje zaposlenih;
- obravnavati, sprejemati in predlagati ODS oziroma CDS načrte in programe za izboljšanje varnosti dela in saniranje slabih pogojev dela, ki jih pripravi tehniško osebje enote ali tehn. službe;
- obravnavati poročila, priporočila in ukrepe inšpekcijskih in drugih organov, CDS, komisije za varnost pri delu ter predloge in pritožbe delovnih skupin in posameznikov, ki zadevajo varnost dela, delovne pogoje in zdravstveno stanje zaposlenih;
- odobravati finančna sredstva v okviru polnočasti za izboljšanje varnosti dela, delovnih pogojev in zdravstvenega stanja zaposlenih, skladno z osvojenimi načrti in programi.

Obravnavanje varnostnih problemov mora biti praviloma enkrat mesečno ena od obveznih točk dnevnega reda zasedanja delavskega sveta obrata oziroma enote.

Člen 6.

Centralni delavski svet podjetja je dolžan vsako četrtletje vsaj enkrat obravnavati probleme zadevajoče varnost dela, kot npr.: — obravnavati in odločati o načrtih in programih za organiziranje varnosti dela, za saniranje slabih delovnih pogojev in za varovanje ljudi in premoženja ter spremljati njihovo izvajanje.

- zagotoviti in dokazati finančna sredstva za varnost dela, za saniranje slabih delovnih pogojev in za izboljšanje zdravstvenega stanja zaposlenih;
- obravnavati in potrjevati dopolnitve internih pravilnikov, navodil, odločbe in sklepe, ki so potrebni za organizacijo, vzdrževanje in izpolnjevanje varnosti dela kot tudi odločbo o organizaciji in delu službe RLV za varnost pri delu;
- spremljati stanje varnosti, izvajanje varnostnih ukrepov in zdravstveno stanje zaposlenih;
- obravnavati poročila, priporočila in ukrepe inšpekcijskih in drugih organov, poročila, predloge komisije za varnost pri delu, predloge in pritožbe službe za varnost pri delu, delavskih svetov obratov oziroma enot, delovnih skupin in posameznikov, ki se nanašajo na varnost dela, delovne pogoje in zdravstveno stanje zaposlenih.

Predlog ukrepov, poročila in tolmačenja problemov zadevajoča varnost pri delu zbira in obdela ož. pripravi služba za varnost pri delu ter jih preko komisije za varnost pri delu daje v obravnavo CDS.

Člen 7.

Predsedniki odborov obratunskih enot, delavskih svetov in centralnega delavskega sveta so dolžni stavliti vprašanja varnosti dela, delovnih pogojev in zdravstvenega stanja zaposlenih na dnevni red zasedanj takoj, ko se vprašanja pojavijo, najmanj pa v rokih, ki so navedeni v členih 5. in 6. tega pravilnika.

Komisije za varnost pri delu

Člen 8.

Za čim lažje in čim uspešnejše izvrševanje nalog, navedenih v členih 5. in 6. tega pravilnika in za vzpostavitev čim neposrednejše stika z delovnimi skupinami in posamezniki na podjetju v varstvenih vprašanjih se pri delavskih svetih osnuje komisije za varnost pri delu.

Komisija za varnost pri delu pri DS obrata oziroma enote sestavljajo predsednik komisije in področje dela ustrezno parno število članov (najmanj 2), administrativne posle pa vodi tajnik komisije.

Komisija CDS za varnost pri delu sestavljajo predsednik te komisije in kot član praviloma predsednik komisij za varnost posameznih obratov oz. enot. Administrativne posle te komisije vrši vodja službe za varnost na podjetju ali njegov namestnik.

Komisije za varnost pri delu voli vsak DS za svoje področje, pri čemer mora biti predsednik komisije član dotičnega DS. Osvobodni namestniki predsednikov obratunskih komisij oz. komisij posameznih enot na zasedanjih komisije CDS so tajniki komisij za varnost pri delu dotičnih obratov oz. enot.

Mandatna doba komisije za varnost pri delu je enaka mandatni dobi DS, ki jo je osnoval in se lahko prekine le z odločbo tega samoupravnega organa.

Člen 9.

Komisija za varnost pri delu je pomožni strokovni organ za vprašanja varnosti pri delu pri DS, ki jo je osnoval. Njene dolžnosti za območje, za katero je osnovala, so: — da obravnava izvajanje varnostnih ukrepov, spremembe delovnih pogojev in zdravstvenega stanja zaposlenih, na podlagi statističnih podatkov poročil in analiz ter o teh vprašanjih daje mišljenje in predloge DS; — da obravnava nevarne pri delu in izven njega ter obravnava ali zahteva preko DS ukrepe, ki naj preprečujejo ponavljanje nevarnosti;

- da obravnava uspešnost in kvaliteto osebnih zaščitnih sredstev, sredstev kolektivne zaščite in zaščite elektricne in strojne opreme pred nehotenim dotikom ter predlaga DS izboljšanje teh ali ukinitve njihove uporabe, če se izkaže, da ne odgovarjajo postavljenim zahtevam varnosti;
- da obravnava osnutek pravil in navodil, poročila, predloge in pritožbe, nanašajoče se na varnost dela, delovne pogoje in zdravstveno stanje zaposlenih, ki jih organi, delovne skupine posamezniki predlagajo ali nasiljavajo na DS ter jih s svojim mnenjem dostavlja DS;

Člen 10.

Komisija obrata oz. enote za varnost pri delu se za obravnavanje vprašanj s področja varnosti pri delu, navedenih v členu 9. sestaja praviloma vsaj enkrat mesečno. Komisija CDS pa vsaj enkrat vsaka 2 meseca.

Na sestankih morajo komisije voditi zapisnik, katerega prepis dostavljajo službi podjetja za varnost pri delu komisije obratov oziroma enot pa dostavljajo en prepis zapisnika tudi komisiji CDS.

Upravni odbor

Člen 11.

Upravni odbor je poleg obveznosti, da spremlja stanje varnosti pri delu, stanje delovnih pogojev in zdravstvenega stanja zaposlenih na podlagi poročil direktorja in službe za varnost pri delu dolžan, da:

- se plani in programi za izboljšanje stanja varnosti ljudi in premoženja, ki jih je odobril CDS, izvedejo pravočasno;
- podvzema ukrepe za upoštevanje zakonitih predpisov, določb tega pravilnika, sklepov in drugih aktov CDS v okviru svojih pooblastil s ciljem zagotovitve in izboljšanja varnosti ljudi in premoženja;
- rešuje nujno vprašanja varnosti in ukrepe v mejah pristojnosti in v nujnih primerih v času med dvema zasedanjima CDS;

Direktor

Člen 12.

Direktor je neposredno odgovoren za izpolnjevanje veljavnih zakonitih določil in predpisov ter sklepov samoupravnih organov, ki se nanašajo na varnost ljudi in premoženja. Skrbeti mora:

- da se obvezno izvajajo zakoniti predpisi in določbe pravilnikov, sklepov in drugih aktov nanašajočih se na varnost ljudi in premoženja, ki sta jih sprejela CDS in UO ali izdali upravni in inšpekcijski organi;
- da organizira službo za varnost pri delu in jo nadzira.

Dolžan je:

- spremljati izvajanje planov in programov za izboljšanje stanja varnosti ljudi in premoženja;
- organizirati izvršitev določb pravilnikov in drugih aktov samoupravnih organov, ki se nanašajo na varnost ljudi in premoženja;
- spremljati poročila službe za varnost pri delu o stanju varnosti ljudi in premoženja;
- v roku 8 dni sprožiti disciplinski postopek zoper kršitelja discipline pri izvajanju ukrepov za varnost dela, ljudi in premoženja.

Služba za varnost pri delu

Člen 13.

V skladu z določbo 90. člena Temeljnega zakona o rudarstvu je na podjetju osnovana služba za varnost pri delu. Njene naloge določa citirani zakon. Kot strokovna služba je neposredno podrejena tehničnemu direktorju podjetja. Sestavljajo jo:

- vodja službe za varnost pri delu;
- varnostni tehnik za posamezne obrate in stroke v delavnosti podjetja ter varnostni delavci.

Delovna mesta v službi za varnost pri delu določa CDS. Vodilne delavce v njej določa UO podjetja na predlog direktorja, ostale delavce pa razporeditvena komisija direktorja v skladu z nalogami, ki naj jih ta služba izvršuje.

Člen 14.

Poleg nalog, ki jih odredja določbe temeljnega zakona o rudarstvu, je služba za varnost pri delu dolžna:

- da spremlja in presoja uporabo ter uspešnost osebnih zaščitnih sredstev in varnostnih naprav na podjetju;
- da na prijavo obrata pregleda nove objektivne, novopostavljene ali prestavljene naprave in instalacije, če odgovarjajo zahtevam varnosti pri delu ter daje soglasje k vlogam na pristojne organe za puščanje takih objektov, naprav in instalacij v obratovanje;
- da daje soglasje v varnostnem pogledu k projektom izgradnje in rekonstrukcij ter k nabavi strojev;
- da daje predlog in soglasje za nabavo osebnih zaščitnih sredstev, naprav in druge varnostne opreme;
- da sodeluje pri izdelavi planov, načrtov in navodil za varnostne ukrepe podjetja ter daje soglasje;
- da izdela četrtletna in letna poročila o stanju varnosti na podjetju, katere dostavlja direktorju, tehničnemu direktorju, komisiji CDS za varnost pri delu in samoupravnim organom;
- da sodeluje pri vodenju jamske reševalne službe in vzgoji članov jamske reševalne čete.

Člen 15.

Za izvajanje članov po členu 13. in 14. tega pravilnika sodeluje služba za varnost pri delu ali pa tudi zahteva sodelovanje:

- tehniškega sektorja podjetja v zvezi z načrti saniranja stanja varnosti v posameznih obratih oz. enotah in z načrti izgradnje obratov oz. enot, pri izdelavi varnostnih pravil in navodil za delo in pri organizaciji novih tehnoloških postopkov;
- komercialne službe podjetja v pogledu osebnih zaščitnih sredstev, ki se naročajo, kot tudi pri izdelavi pravil in navodil za varnost in varno delo v skladiščih pri transportu in vkladiščenju materiala;
- ostalih sektorjev podjetja kot so kadrovsko-socialni, splošni, finančni idr. v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na varnost dela, katere so ti sektorji dolžni reševati, pri njih sodelovati in na nje vplivati;
- s protipožarno službo podjetja;
- z zdravstvenimi ustanovami;
- z zavodi, instituti in strokovnimi službami izven podjetja pri reševanju problemov varnosti dela, ljudi in premoženja.

Člen 16.

Služba za varnost pri delu ima pravico in dolžnost:

- začasnno prepovedati nadaljevanje dela, pri katerem ugotovi, da je življenje delavcev ogroženo ali kjer je ogrožena varnost obrata, naprav in objektov. O izdani prepovedi mora takoj obvestiti tehniškega vodjo obrata oz. enote in tehniškega direktorja podjetja;
- začasnno prepovedati obratovanje ali puščanje nekega stroja, naprave ali instalacije v obratovanje, ki ni predpisno zavarovana. O izdani prepovedi mora obvestiti tehn. vodjo obrata oz. enote in tehn. direktorja;
- ustaviti dodeljevanje osebnih zaščitnih sredstev zaposlenim, če ugotovi njihovo neuporabnost ali slabo kvaliteto. O ustavitvi

OBNOVILI SO PROIZVODNE NAPRAVE

Več drobljenega tufa

Delovnemu kolektivu gradbeno proizvodnega podjetja »Oljka« iz Šmartna ob Paki se je izpolnila večletna želja — Pred nedavnim so izročili svojemu namenu rekonstruiran obrat za predelavo zelenega tufa — Na ta način bodo z manjšim številom zaposlenih povečali mesečno proizvodnjo od sedanjih treh na 10.000 ton.

Že na začetku tega stoletja so eksploatirali iz kamnoloma v Gorenju zeleni tuf in ga uporabljali za sadne mline. Kamnolom je postal bolj znan v času gradnje železniške proge od Celja do Dravograda. Vse podpore pri železniških mostovih so zgrajene prav iz kamnja, ki so ga kopali v Gorenju.

Leta 1957. je tukratno eksploatacijsko podjetje »Gorenje« začelo načrtno izkoriščati iskani tuf. Predvsem so iz leta v leto večali proizvodnjo okrasnega kamnja. Poleg te-

ga pa so začeli pridobivati tudi drobljeni tuf, ki ga rabi cementna industrija.

Letna proizvodnja ni več zadoščala zahtevam tržišča. Zaradi slabih eksploatacijskih naprav so bili tudi proizvodni stroški visoki. Zato se je letos delovni kolektiv odločil, da bodo povsem obnovili proizvodne naprave. Modernizirali so drobilne in transportne naprave v takšni meri, da bodo lahko več proizvajali in da bodo zmanjšali proizvodne stroške.

dodeljevanja obvesti vodjo komercialne službe in tehniškega direktorja:

- pritožbe preko komisije CDS za varnost pri delu na CDS, če je ovirana pri izvrševanju nalog in dolžnosti, nanašajočih se na probleme varnosti, ki se od nje zahtevajo z določbami tega pravilnika, njegovih dopolnitev ter drugih pravilnikov, predpisov in aktov.

Tehnični kolegij

Člen 17.

Tehnični kolegij je posvetovalni organ tehničnega direktorja podjetja. Sestavljajo ga tehnični vodje posameznih obratov (ekonomskih enot) in vodje tehničnih strokovnih služb.

Tehnični kolegij je na svojih zasedanjih dolžan poleg proizvodnih problemov obravnavati tudi probleme varnosti ljudi in premoženja zlasti pa one, ki jih zajemajo veljavni predpisi o ukrepih za varnost pri delu. Zasedanja sklicuje tehnični direktor.

Tehnični vodilni delavci

Člen 18.

Če je tehničnemu direktorju podjetja onemogočeno redno izvajati varnostne ukrepe za varovanje ljudi in premoženja po veljavnih zakonitih določbah in predpisi ali izvajati obveznosti za varnost pri delu po pravilnikih, sklepih in drugih aktih samoupravnih organov, je upravičen in mora o tem obvestiti CDS in predlagati ukrepe. V primeru, da je pri izvrševanju varnostnih ukrepov oviran v okviru podjetja, pa je upravičen o tem obvestiti pristojne upravne organe.

Člen 19.

Delavci, katerim je zaupano vodenje dela drugih, kot so na primer vodje cel, vodje delovnih skupin, vodje oddelkov, etaj in obratov oz. enot in podobno, so dolžni, da vsak v svojem področju dela:

- izvajajo varnostne ukrepe, ki jih predpisujejo zakonske določbe, predpisi, pravilniki, navodila, odločbe, sklepi in drugi akti upravnih, inšpekcijskih in samoupravnih organov ter navodila in naloge nadrejenih oseb;
- spremljajo varnost dela, delovne pogoje in zdravstveno stanje zaposlenih na svojem delovnem področju in o tem obveščajo nadrejeno osebo;
- samoiniciativno ukrepa pri neposrednem ogrožanju varnosti ljudi in premoženja, skladno s predpisi in navodili v okviru lastnih zmogljivosti in možnosti podrejenih ter o tem obveščajo takoj nadrejeno osebo;
- takoj ustavi delo, če opazi, da sta varnost ljudi in nadaljevanje dela resno ogrožena, ter o tem obvesti nadrejeno osebo;
- izvršuje naloge in sodeluje s službo za varnost pri delu pri izvajanju njenih nalog;
- nadzira zaposlene v svoji delovni enoti in ugotavlja, kako ti izvršujejo varnostne ukrepe ter jih poučuje o strokovno pravilnem in varnem izvajanju dela;
- razporeja na delovna mesta v svoji enoti delavce, ki imajo odloženemu delu ustrezno kvalifikacijo, sposobnost in usposobljenost;
- sproži disciplinski postopek, če ugotovi ali izve, da je v delovni enoti kršena varnostna disciplina;

(Nadaljevanje na 6. strani)

Predsednik Rudi Delpost na sindikalnem občnem zboru

Sodelovati morajo vsi proizvajalci

Na nedavnem občnem zboru občinskega odbora sindikata industrijskih in rudarskih delavcev so kritično pregledali sedanje delo in sprejeli akcijski program. Osvetlili so nekatere družbeno-ekonomske in idejno-politične probleme v gospodarski občini, ki zahtevajo čimprejšnjo rešitev, da se bo izboljšal standard delovnih ljudi in da bo postala izgradnja socialističnih družbenih odnosov stvarnost, ne pa še vedno lepo napisana in izgovorjena parola.

Notranji sistem delitve dohodkov in nagradjanja po delu še vedno niso povsod uvedli v takšno mero, da bi proizvajali več in ceneje. Pravilniki o delitvi osebnih dohodkov so po večini ostali nespremenjeni. Zato omogočajo sedanji sistemi delitve, služke, ki niso povsem odvisni od delovnih rezultatov. Menili so, da bi morale ob valorizaciji osebnih dohodkov vztrajati sindikalne organizacije na tem, da bi v delovnih organizacijah uvedli takšno delitev, ki bo tesno povezana z učinki dela in odvisna od ekonomske možnosti. Zlasti so poudarili, da je potrebno imeti v pogojih stabilnih gospodarskih instrumentov tudi trdne sisteme notranje delitve, ki bodo dosledno upoštevali delitev po delu za vse zaposlene v podjetju.

Tudi v velenjski občini se je po ukrepih za povečanje produktivnosti nekoliko zmanjšalo število zaposlenih. Medtem, ko je bilo do zdaj prijavljeno večino takšnih brezposelnih, ki so se prijavili samo za zaposlovanje tega, da bi dobili v času nezaposlenosti denarno nadomestilo, pa se zdaj pojavlja trajnejša brezposelnost. Katera podjetja so zaprla vrata tudi mladim kadrom, ki so prišli iz šol in celo njihovim štipendistom. Na občnem zboru so menili, da je takšno početje škodljivo. Enostavno je ukiniti nekaj odvečnih delovnih mest, čisto težje pa je vse zaposlene produktivno zaposliti in kontinuirano organizirati delo, da bi z večjim številom produktivnih delovnih mest lahko zaposlili še nove delavce. Laksno rešitev pa morajo sindikati zahtevati od strokovnih služb.

JAVNA DRAŽBA

Kmetijska zadruga Soštanj bo na javni dražbi prodala naslednje stavbe:

1. Stanovanjsko hišo za porušitev na Gorici pri Saleku (Puši), izključna cena brez strešne opoke je 400.000 din. Dražba bo v nedeljo, dne 7. 11. 1965 ob 10. uri na licu mesta.

2. Kozolec s šestimi okni za prestavitev v Topolšici (na Lomu) p. d. na Dražnikovem. Izključna cena 200.000 din. Dražba bo v nedeljo 14. 11. 1965 ob 10. uri na licu mesta.

Interesenti morajo pred pričetkom javne dražbe položiti kavcijo v višini 5 % od izključne cene.

Kavcija bo po opravljeni dražbi vrnjena.

Podrobne informacije lahko zainteresirani dobijo na upravi Kmetijske zadruga v Soštanju, ali v pisarni proizvodnega okoliša Kmetijske zadruga Soštanj v Velenju.

iz naših delovnih organizacij

tribuna vaših mnenj

Velenjska trgovinska razglednica

Hodil po trgovinah sem naših in gledal njih prelesti...

Vprašam vas dragi bralci, ali se je morda že zgodilo to, da vam ni bilo potrebno kupovati stvari v Celju, Ljubljani, Mariboru, da celo v Šoštanju, ker jih niste dobili v Velenju? Verjetno ste kdaj kaj takega doživeli.

Velenje je že kar veliko mesto, občinsko središče in gospodarsko središče velenjskega komunice. Veliko je trgovin, prodajalnih itd. Toda, tega kar v »zgornjem« mestu nimajo, tudi v »spodnjem« delu mesta ne boste dobili. Dve veliki trgovski podjetji in ostale trgovine, ki jih pravzaprav vsi dobro poznamo, prodajajo vsega po malem in izbira je svedra slaba. Toda ali smo Velenjčani res takšni, da smo z vsem zadovoljni? Ali naš rudar, delavec nima smisla za izbor, eleganco in

lepoto? Verjetno niste takega mnenja.

Pa pogledjmo samo prodajo fotoaparatur in fotomateriala, ki jih prodajajo tako »Bazen«, »Velma« in »Mladinska knjiga«. Vsi trije prodajalci imajo tako pičlo izbira, kot bi jo morda našli v kakšni vojaški kantini. Zdaj ni željenega papirja, potem zopet ni odgovarjajočega filma itd.; za barvni film pa sploh ni potrebno vprašati, ker ga nikoli nimajo. Pri tem se opravičeno lahko vprašamo, zakaj so odgovorni sploh uvedli prodajo tovrstnih artiklov, ker je tako pomanjkljiva.

Verjeli ali ne. Leto in pol že kupujem pri »Planiki« na Šoštanjski cesti vložke za moške čevlje št. 39. Odgovori so stalno standardni: »Nimamo, zmanjkalo! Ravno kar zmanjkalo! Bomo dobili verjetno prihodnji teden, ali čez štirinajst dni! Zahte-

vane številke res nimamo, imamo pa številko »50«! Kaj sem si hotel, dal sem prijatelju denar, da mi jih je prinesel iz Celja.

Mislil, da s temi vrsticami ne bom nikogar prizadel, še manj pa je moj namen koga žaliti. Ne, ravno nasprotno, hotel sem samo nakazati in v grobih obrisih označiti tisto, kar pravzaprav manjka našim trgovinam, večji izbor, boljša kvaliteta in specializirane trgovine. Verjetno, da bi raje vsak izmed nas kupoval v Velenju, kot pa, da nosi svoj denar drugam in izgublja čas.

V. K. Velenje

Ali je prav?

Ko sem se letos 15. maja preselil v novo stanovanje sem pričakoval, da bom dobil brezhibno stanovanje. Toda ni bilo tako!

Večkrat sem bral v dnevnih in lokalnih časopisih o renominiranem gradbenem podjetju »Vegrad«. Tudi stanovanje v katerega sem se vselil,

HOTEL »PAKA« VELENJE

KONCERTNA
NARODNA IN PLESNA GLASBA
VSAK DAN, RAZEN PONEDELJKA

je zgradilo SGP »Vegrad« in dalo dveletno garancijo. Ko so mi dali ključke so mi naročili, da naj pregledam stanovanje in vse okvare javim »Vegradu«. Vse ugotovljene okvare sem takoj sporočil podjetju. Kljub temu, da so stanovanje večkrat pregledali strokovnjaki iz omenjenega gradbenega podjetja, okvar še vedno niso odstranili.

Če bi okvaro v stanovanju takoj odpravili, bi to lahko storili v dveh urah. Sedaj po petih mesecih, ko že skoro razpada zid, pa bo terjalo več dela in časa.

Tovariš urednik, kam se naj še obrnem, da bodo odpravili okvaro, ki je že nevarna, ker lahko začne razpadati zid.

B. L. Velenje
Prešernova 11

Prosvetni delavci iz Šoštanja na obisku v Ljubljani

V mesecu oktobru je sindikalna podružnica prosvetnih delavcev iz Šoštanja organizirala poučno ekskurzijo svojih članov v Ljubljano. Večja skupina učiteljev iz obeh šoštanjskih osnovnih šol, iz Raven, Topolšice, Belih vod in Smartna ob Raki je bila povabljena na osnovno šolo »Toneta Cufarja« v Ljubljano. Na omenjeni šoli je goste še posebej lepo sprejel ravnatelj tovariš Berce, ki je poudaril, da ga veseli

obisk kolegov iz Saleške doline, saj je tudi sam pred vojno učil na Paškem Kozjaku in se zatorej rad spominja naših krajev. Učitelji iz Šoštanja so odšli v posamezne predavalnice na hospitacijo.

Osnovna šola »Toneta Cufarja« v centru Ljubljane je izredno funkcionalno grajena, znana pa je po tem, da ima kabinetni pouk. Torej se učenci selijo v kabinete oziroma učilnice, ki so povsem ustrezno opremljene z naj sodobnejšimi učili za čim boljši in nazornejši pouk.

Po hospitaciji je ravnatelj šole seznanil goste s prednostjo kabinetnega pouka, z organizacijsko strukturo šole in z bogatimi izkušnjami tovariš Berce v daljšem razgovoru iz svoje lastne dolgoletne pedagoške prakse. Zelo zadovoljni v obiskom v osnovni šoli »Toneta Cufarja« so se šoštanjski učitelji z bogatejšimi spoznanji podali še v šolski muzej SRS. Tudi tukaj jih je zelo lepo sprejel direktor šolskega muzeja tovariš France Ostanek. Med njegovim strokovnim razlaganjem so si udeleženci ekskurzije z velikim zanimanjem ogledali vse razstavljene predmete, ki so tesno povezani z razvojem šolstva na slovenskem. Tu so mnogi učbeniki, učila in slavne zlate in črne bukve. Nekaj dragocenih eksponatov v muzeju je tudi iz naše bližnje okolice. Direktor muzeja tovariš Ostanek je s posebnim poudarkom govoril tudi o šoštanjskem vzornem učitelju Petru Musšiju, ki je pod Avstro-Ogrsko monarhijo prvi začel učiti otroke v slovenskem jeziku.

Po ogledu raznih drugih zanimivosti v Ljubljani, so se prosvetni delavci z večernim vlakom zadovoljni vrnili domov. Omenjene ekskurzije se je v imenu zavoda za prosvetno pedagoško službo v Celju udeležil tudi pedagoški svetovalec tovariš Rudi Kobolt.

Razpisna komisija delavskega sveta Trgovskega podjetja »BAZEN« Velenje

RAZPISUJE

naslednja delovna mesta:

1. ANALITIKA
2. VODJO SPLOŠNEGA SEKTORJA
3. POSLOVODJO POSLOVALNICE KURIVO-GRADBENI MATERIAL.

Pogoji:

- Ad 1. Ekonomska fakulteta z 2-letno ustrezno prakso.
- Ad 2. Višja pravna šola z 2-letno prakso na ustreznih delovnih mestih.
- Ad 3. Višja komercialna šola z 2-letno prakso na ustreznih delovnih mestih ali visokokvalificirani delavec trgovske stroke s 5-letno prakso na ustreznih delovnih mestih.

Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanje ni zagotovljeno. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

REGRES ZA LETOVANJE OTROK

Letos so delovne organizacije naše občine dale prvič regres za otroke, ki so letovali v počitniških kolonijah. Vsem podjetjem je občinska zveza prijateljev mladine poslala po končanem letovanju sezname otrok njihovih članov kolektiva s prošnjo, naj kljub temu, da njihovi pravilniki doslej tega niso dopuščali, sprejmejo sklep, da so upravičeni do regresa otroci, ki so se udeležili organiziranega letovanja v kolonijah.

Ker so to otroci iz družin, ki si

leto za letom ne morejo privoščiti počitka ob morju, predvsem pa, ker je skoraj vse te otroke pripravilo zdravstveni dom, so upravni odbori imeli razumevanje in odobrili regrese.

Upravni odbor rudnika lignita Velenje je poleg regresa za 10-dnevno letovanje otrok članov svojega kolektiva, dodelil tudi dotacijo za število dejansko preživetih dni v koloniji, t. j. 15, 18 ali 21 dni.

Hvalevredno je predvsem dejstvo, da je upravni odbor tega podjetja sprejel sklep, da ta njihova odločitev ne velja samo za letos, ampak za vsa leta naprej.

Avtobusna postaja v Šoštanju

Brez dvoma je velika gneča vseh vrst motornih vozil na Glavnem trgu v Šoštanju narekovala potrebo, da se avtobusna postaja prestavi na primernejše mesto. Novo postajališče in hkrati parkirni prostor avtobusov je sedaj za bivšim kinom »Kajuh« ob Tovarniški cesti. Velik prostor, kjer so pred leti bila še razna skladišča in delavnice v provizoričnih barakah, je sedaj lepo splaniran in posut z belim peskom. V bližini je tudi ploščad za pranje avtomobilov, ki so jo pred leti naredili z udarniškim delom agilni člani avto-moto društva Šoštanj. Do tu je vse lepo in prav. Vendar, lepo vreme se bo spremenilo ob dežju in mrazu, tako bodo čakajoči potniki izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam. Umestno in zelo koristno bi bilo, če bi merodajni organi poskrbeli tudi za čakalnico,

kar bi bilo izvedljivo brez večjih stroškov, saj je poleg postajališča popolnoma neizkoriščena čakalnica nekdanjega kina »Kajuh«, v kateri sta tudi moško in žensko stranišče. Najvažnejše je, da se očisti, prebri in popravi obe stranišči, v čakalnico pa bi namestili nekaj klopi, mizo in morda tudi peč. Smatram, da bi bil ta predlog zelo umesten, saj je med Šoštanjem in Velenjem razvit dokaj močan lokalni promet, poleg tega pa vozijo skozi Šoštanj tudi avtobusi za Celje, Mozirje, Ljubljano, Slovenj Gradec, Zavodno. Topolšico itd. Vsekakor bi z ureditvijo omenjene čakalnice bili zadovoljni mnogi potniki, ki čakajoč na avtobus posedajo ali postajajo povsem na prostem, kar pa je v dežju in mrazu zelo neprijetno.

Viktor Koje, Šoštanj

SKRITE REZERVE NISO V ZMANJŠEVANJU ŠTIPENDIRANJA

V novih ostrejših pogojih gospodarjenja, ki so bili uvedeni z našo gospodarsko reformo, so začele nekatere delovne organizacije iskati kakaj površne oblike notranjih rezerv. Med drugim so začele odklanjati zaposlovanje novih, tudi visoko kvalificiranih delavcev, ukinjati štipendiranje in podobno, namesto, da bi rešitev svojih problemov iskale v večji in cenejši proizvodnji na zaposlenega, v specializaciji, kooperaciji itd., kar je bilo doslej povsod, pa tudi v naši občini premalo storjenega.

Lansko leto so vse delovne organizacije v naši občini, vključno z občinsko skupščino, štipendirale skupno 248 štipendistov. Število štipendistov se je lansko leto občutno povečalo, kar je pripisati organizirani akciji občinskega odbora SZDL, da bi se v perspektivi izboljšala izredno slaba struktura kadrov v večini delovnih organizacij v občini. Letošnje leto pa je položaj glede dodeljevanja novih štipendij nezadovoljiv. Javno je bilo razpisano v 4 delovnih organizacijah samo 23 štipendij, dočim druge delovne orga-

zacije štipendij sploh niso razpisale. Lahko se računa, da je bilo nekaj štipendij dodeljeno tudi brez razpisa, vendar je bilo vseh štipendij podeljenih znatno manj kot pa je »tih štipendistov, ki so letošnje leto dokončali redno šolanje, tako da je skupno število štipendistov letošnje leto precej manjše kot pa je bilo lansko leto.

Stroški študija so se letošnje leto zaradi splošne podražitve občutno povečali. Le malo dajalcev štipendij je temu primerno povečalo svoje štipendije in se zaradi tega večina štipendij izplačuje v zneskih, ki so bili določeni še pred gospodarsko reformo.

Prav bi bilo, da bi organi, ki odločajo o štipendijski politiki proučili oba ta problema in da bi storili vse potrebno, da bi se vendar povečalo število štipendistov in njihove štipendije. Se prav posebno bi se s tem problemom morala baviti občinska komisija za štipendije, ki po občinskem statutu odgovarja za splošno politiko štipendiranja v v občini.

ČLANI SZDL MESTA VELENJA

V torek, dne 9. novembra bo ob 18. uri v kulturnem domu

IZREDNA KONFERENCA

Ker bomo na konferenci pregledali enoletno delo in izmenjali stališča o vseh aktualnih problemih našega mesta, zato vabimo vse Velenjčane, da pridejo v čimvečjem številu na našo konferenco.

Krajevni odbor SZDL Velenje

SPOMINI PRETEKLOSTI

PARTIZANE

Z dolgim tovrstnim vlakom se je začela pot v neznano. Nemci so nas strpali v vlak v Brestanici. Bili smo namreč nekaj tednov zaprti v Rajhenburskem gradu, kjer je bilo zbirno taborišče za izseljevanje Slovencev iz Stajerske.

Potovali smo nekaj dni in končno prispeli v Trstenik v Šumadiji sredi julija 1941. leta. Tu nas je pričakalo gostoljubno srbsko prebivalstvo res bratsko in odprtih rok. Celo godba na pihala nas je čakala na postaji. Prve dni, dokler niso uredili skupnih kuhinj, so nas razdelili po družinah in prav tekmovali so med seboj, kdo bo vzel več slovenskih izseljencev.

Druškoviča Draga in Jožeta iz Slovenjega Grada in mene je sprejela v svojo hišo napredna družina tetke Stake. V njihovi knjižnici smo našli na dobre knjige in celo Anti-Dühring ni manjkala, kar nam je zelo prav prišlo.

Po nekaj dneh smo že našli zvezo z našimi in kovali načrte, kdaj in kako bomo odšli v partizane. Prve partizanske enote so se že formirale na Goču v bližini Vrnjačke banje. Tudi v okolici Trstenika jih je bilo. Dogovorili smo se s tamkajšnjimi aktivisti, da se bomo priključili partizanom ob prvem napadu na Trstenik. Zal nam je ob prvem napadu spodletelo. Počakali smo še nekaj dni, da so se duhovi v Trsteniku po tem napadu pomirili. V hiši tetke Stake nismo z ni-

čemer pokazali naših priprav, čeprav je tetka, kakor da je slutila naše namere, vsak dan svarila, da naj nikamor ne hodimo, češ da je nevarno in da nas je škoda, ko smo še tako mladi.

Nekega jutra smo organizirali kočijo in tetki Staki povedali, da gremo na obisk k izseljencem v Vrnjačko banjo. S seboj smo vzeli vse kar smo imeli, a imeli smo malo, ker so nam Nemci skoraj vse pobrali. V bližini Vrnjačke banje nas je čakala zveza: čevljarji vajenec — okrogel, okreten, črnolasi mladenič, ki nas je spremljal v partizansko enoto: četo »Jove Kursule«.

Odhod v partizane smo si vse drugače predstavljali — vse nevarnejše in težavnejše. Začetek je bil resnično lakeh in tudi vesel.

V enoti nas je sprejel komisar in nas predstavil komandantu Milenku. Komandant nam je takoj priporočil, da naj rdeče rute okoli vratu spravimo v žep, kajti te bi bile za sovražnika najvidnejša tarča. Predali smo svojo prtljago in vsebino kovčkov je komisar podelil tovarišem v enoti, ki so stvari potrebovali. Izpraznili smo denarnice v skupno blagajno.

Prihodnji dan smo že bili na skupnih vajah. Nam, ki še nismo služili vojske, je bilo vse potrebno: od koraka do držanja orožja. Občudoval sem tovariše, ki so znali celo sestavljati in razstavljati puško in mitraljez. To sem takrat videl prvič

v življenju. Učili smo se tudi partizanskih pesmi: »Partizanska hrabra četa, napred svi u boj...« in »Šumadija glasala...«

Takrat so četniki še sodelovali z nami. Bili so naši sosedi v kombiniranem četniško-partizanskem »Vuletovem« odredu. Od partizanov so se razlikovali, da niso nosili piterokrake na kapah. Bili so večinoma okoliški kmetje, ki niso hoteli »na kazen« kakor mi partizani, temveč so se hranili v malih skupinicah, vsak ob svoji culici, ki si jo je organiziral od doma.

Nekega dne sem stal v vrsti za kosilo. Grupa četnikov me je rado vedno ogledovala in potem stikala glave. Glasno so se krohotali in me končno krsfili za »Molotova«. To ime me je spremljalo dokler sem bil v Srbiji.

Minevali so tedni. Prebirali smo radijske biltene. Veselili smo se naše prve republike: Uzičke republike in bili smo trdno prepričani, da bomo še dolgo v njeni predstaji.

Osvobodili smo Vrnjačko Banjo raznih četniških vodij, ki so sodelovali s fašisti. Takrat je okupator poizkušal s podkupovanjem raznih vodij in nekatere teh vodij tudi pridobiti na svojo stran. Čeprav brez vojske, so se takšni samozavani imenovali in potem z nekaj plačanci hoteli terorizirati svojo okolico. Nekaj takšnih »vojvod« smo likvidirali globoko v gozdovih Goča.

ANTON INGOLIČ

Črni labirinti

ROMAN V NADALJEVANJIH

4 gu, nekaj privaste, nekaj zaleže podpora po Francu in Milki, ampak vidiš, ljubi sin, vidiš, ljuba snaha, hiša je prazna. Naj pride bolezen? Kdo bo skrbel za Štefka, kdo pazil na hišo, kdo mene pokopal? Nič ne misli na to? Pri-di, sin! V Topoli te čaka delo, tu na Bukovcu te čakava s Štefkom. Pisal si, da je tam, kjer živiš z Ančko, megljeno, brez sonca, na Bukovcu pa zori sadje, a nikogar ni, da bi otepel tepko, ki je polna kot že dolgo ne. Pridita, pridita!

Mati

Se nekaj, Štefek prosi za avtomobilček, naviješ ga s ključem in zdrči po podu. Takšnega ima Murkova Gelica, prinesli so ga s seboj s Francoskega.

Pravo nedeljsko, domače sonce! Se vedno si v postelji, čeprav te kličejo ptiči, ki kot za stavo žvrgolijo po drečju okoli koč, pa kokiši, ki kokodakajo prav pod okni, pa Sultan, ki prevaža po žici vzdolž predurja svojo težko verigo, in krava, ki muka bolj in bolj neučakano in zahtevno.

Vse, prav vse te kliče iz toplega gnezda, ti pa ležiš in dremuckaš. Ko naposled le vstaneš in stopiš na prag, te oblije blagodejna toplota in oko se ne more nagledati modrine neba, po katerem

s pravo nedeljsko lagodnostjo plujejo beli kopasti oblaki...

»Spet vabi, kajne?« Klep je dvignil pogled od materinega pisma k ženi, ki je stala prekrizanih rok ob štedilniku in z vidnim posmehom gledala na pismo in tudi nanj. Povesil je pogled. Prešlo ga je, da ne bi odgovoril; ko je zaslišal med prsti šelestenje papirja, ki ga je imela mati komaj pred štirimi, petimi dnevi v rokah, pa je spet dvignil oči, v katerih je gorel svetlejši plamen, kakor bi ga moglo v njih prižgati Gillesovo vino, k Ančki in spregovoril naravnost proste: »To je že četrto pismo, četrto materino vabilo.« Ker se je Ančka odtrgala od štedilnika in stopila proti sobi, je pohitel za njo. »Ančka, zakaj ne bi šla?«

Ančka se je ustavila na pragu v sobo.

»In zakaj bi šla?« je vprašala s poudarkom.

Klep, ki je bil trenutek prej položil pismo na mizo, se je zravnil. Bil je samo za spoznanje večji od Ančke, na videz tudi močnejši, toda njegovo težko dihanje in neprestano pokašljevanje je pričalo, da ni zdrav, medtem ko je Ančka žarela in kipela od zdravja. Bilo ji je kako leto nad trideset, medtem ko jih je Klep kazal vsaj petnajst več, čeprav jih je imel šele štirideset.

»Več kakor dvajset let nisem videl matere, doma, Bukovca, naših krajev in...«

Ze teden dni ni bilo sonca. Kaj teden, že mesec, že leta in leta! Dolgi dvajset let in še nekaj mesecev, nekaj tednov in nekaj dni. Zadržal je sijalo tisti julij-ski dopoldan, ko je prišel Obrán gor na Bukovec in zaklical mnogo glasneje, kakor bi bilo treba: »Kje si, Stanko? Si stisnil rep med noge, a?« Repa ni stisnil med noge, ne, vendar ga je tiščalo v grlu, ko je zadel lesen kovček na ramena.

»Srečno, mati!« Se v materinih rokah sonce, ki potem vso pot dol do Topole: sonce, sonce, sonce! »E, fant, pod zemljo se ne boš potil od tegale našega dobrega sonca, potil se boš...« Res, že čez nekaj dni se je potil tisoč metrov pod francosko zemljo. »Vidiš, Stanko, tu spodaj je sonce v premogu. Nič manj ni vroče kot zunaj, a?« Vendar tisto ni pravo sonce. Tudi tole, ki sije tam zunaj, ni. Preden sončni žarki dosežejo umazane ulice Le Brieuxa, se izgubijo v sanjah, ki jih bruha črni rudniški in tovarniški dimniki. Zdaj na jesen in vse do pomladi pa nebo pokrivajo še sivi oblaki, ki ne tišče k tlom samo človeka, marveč tudi nizke stanovanjske hiše in visoke rudniške zgradbe in naprave. Pljuča, že tako polna premogovega in kamnitega prahu, se polnijo z vlago, da človek komaj diha. Letos se je zgodaj začelo. Diable! Samo Gilles še ima sonce! V njegovem rdečem

2

vinu je afriško sonce; ampak ogreje te šele, ko si ga izpraznil drugo steklenico. Pesjan, vodo priliva. Se Gilles krade rudarju sonce. Vsi, vsi mu ga kradejo, delničarji s svojimi pazniki, trgovci, krečmarji in...

Klep se je ozrl po ženi, ki je ob štedilniku pomivala posodo. Videl je njene mehke obleke, ko oblače, do komolca bele gole roke in z rdečico ozarjeni obraz. Zakaj je Klepa presunilo, se vsaj na tem soncu ne more greti, kakor bi se rad?

Dvignil se je.

»H Gillesu grem!«

»Nič novega nisi povedal,« je prišlo malce posmehljivo iz ženinih ust.

Srednje visoka, v plečih hudo široka moška postava je obstala: obraz, ki je dvajsetletno delo pod zemljo zarisalo vanj ostre črte, je spreletel komaj opazen nasmeh: Ančka, ali res ne veš, zakaj zahajam h Gillesu, ne veš, zakaj moram hoditi tja? Brez sonca ne more živeti živo bitje, ne rastlina ne žival, najmanj pa človek. Tudi jaz ne, čeprav mi v pljučih hrope, piska in škriplje, čeprav v prsih kmalu ne bom imel več pljuč, marveč kamen, sam črni kamen.

»Bi se peljala v mesto?« je vprašal z rahlim upanjem. »Nisi rekla, da si boš še ta teden kupila blago za zimsko obleko? V Carbeauxu je več izbire kot tu v Le Brieuxu.«

5

Hotel je še reči »našega sonca«, vendar je zaključil: »...in vsega, kar je pri nas.« Čeprav se je trudil, da bi govoril mirno, nepri-zadeto, mu je glas narahlo drhtel in sililo ga je na kašelj. »Več kakor dvajset let še že dušim v teh sajastih krajih, ti, Ančka, še dalje, saj so te od doma prinesli v naročju. Ali ni čas, da se urne?«

»Povej, Stanko, kaj nama manjka tu!« je Ančka mirno brez nejevolje in posmeha zavrnila moža. »Vsak mesec je boljše, pravijo, da bo kmalu, kot je bilo v najboljših predvojnihi časih. Če ne boš mogel več v jamo, boš dobil zunanje delo, in če se ti bolezen še poslabša, boš stopil v pokoj. Kako pa bi živela na tistem tvojem Bukovcu? Uro hoda, praviš je iz Topole do tvoje domačije. Boš zmogel tako pot, zjutraj dol, popoldne gor?«

»Pot je položna, pelje skozi gozdove, prek polj,« je pohitel Klep, kakor da še ni vse izgubljeno, »še dobro mi bo delo, zrak, sonce...«

»In kaj naj počnem tam gor?« je Ančka rezko nadaljevala. »Se tu je včasih tako, da bi umrla od dolgega časa!« Toliko in tolikokrat je že navedla vse razloge proti vrnitvi, pa jih bo še enkrat, če zares ne more razumeti, da bi lahko enkrat za vselej pustila na miru! »Kako naj naju pusti na miru?« je Klep zahropel. »Sama je s sedemletnim Štefkom, najinim nečakom, in ve, da nisem odšel za zmerom. Ali ji nisva pred vojno pisala, da kmalu prideva? In bila bi šla, da nam ju vojna ni prehitela. In tedaj ni bila sama, živela je Franc, živela je Milka...«

Jedek strel se je zaril v zgodnje jutro in takoj za njim so se oglasile težke strojnice in tankovski topovi. Lesene dele mlina so neusmiljeno lunjali izstrelki. Nekateri tovariši so bili težko ranjeni, drugi so v spanju dočakali smrt. Ranjenega Milana sem vlek v spodnji del mlina, kjer je bilo varnejše. Zal mi je umrl v naročju. Pred vrati pa so padale nemške komande: »Vorwärts!« Desetina nemških vojakov je vpadla v mlin, vsi so zaudarjali po slivovki. Z znano švabsko spretnostjo so me obdelovali s pestmi in kričali: »Ti si svinja partizanska!«

Za njimi se je pojavil mlad poročnik, ki je ukazal naj to svinjo takoj ustrelijo. Dialekt ga je izdajal, da je Dunajčan. Vse je šlo s strašnosko naglico. Izvlekli so me pred mlin. Nekaj vojakov se je postavilo v vrsto: pred očmi so mi ostale samo njihove zločinske oči in čelade. Poročnik je rezko ukazal naj steeem. Takrat nisem utegnil razmišljati zakaj je izdal ta ukaz. Izkoristil sem ga, ker sem v tem videl edino možnost, da pobegnem smrti. Pozneje sem šele izvedel, da so v tistih časih Švabi s posebno slastjo streljali na žive premične cilje.

Tekel sem kar so me noge nesle v smeri gozda, ki je bil nekaj sto metrov od mlina. Čez nekaj trenutkov sem zaslišal močan strel in že me je vrglo ob tla. »Mrtev sem!« sem pomislil. Kakor v sanjah se mi je v nekaj trenutkih prikazalo

žgali. Topola pa, kot sem slišala, se ne more meriti z Le Brieuxom. Puščoba tedaj na Bukovcu in pod njim In koga poznam tam? Se tvoje matere ne. Na vsem Slovenskem ne poznam nikogar. Komajda vem, da se tista vas, kjer sem se rodila in preživela prve tri mesece svojega življenja, imenuje Spodnji Log, a prav nič ne vem, kakšna je, čeprav sta se mati in pokojni oče prve čase toliko pogovarjala o njej. Ne, na tugo in slabše ne bom šla! Ni dovolila, da bi ji segel v besedo. »Jaz sem doma tu, v Le Brieuxu, kamor smo prišli, in v sosednjem Butardu, kamor smo se preselili z mojim desetim letom in kjer sem živela, dokler me nisi ti pripeljal nazaj v Le Brieux. Ne samo Le Brieux in Butard, vse kolonije daleč naokoli poznam, tudi Carbeaux in druga mesta, in koliko ljudi, naših, Poljakov, Italijanov, Francozov...« Preneumno se ji je zdelo nadaljnje dokazovanje. »Stanko, škoda za vsako besedo! Odpiši materi tako, da naju bo enkrat za vselej pustila na miru!«

»Kako naj naju pusti na miru?« je Klep zahropel. »Sama je s sedemletnim Štefkom, najinim nečakom, in ve, da nisem odšel za zmerom. Ali ji nisva pred vojno pisala, da kmalu prideva? In bila bi šla, da nam ju vojna ni prehitela. In tedaj ni bila sama, živela je Franc, živela je Milka...«

»Blago je že pri šivilji.« Malo tišine, toliko, da je misel obšla nevarno čer. »Prav za danes popoldne sem naročena.«

Tako? Ko sem ti izročil denar, si rekla, da bova šla skupaj v trgovino. »Kaj naj počnem doma?« je rekel nekaj drugega, kot je hotel. »Hladno je.« »Zares kmalu bo treba ves dan kuriti.«

Stopil je k vratom. Spreja je sklenil, da se ne bo obrnil, vendar je obstal in se ozrl.

»Za jutri bom kupil steklenico! Pri Gillesu ne bom dolgo, tudi ti kmalu pridi. Danes je sobota, jutri ne bo treba v jamo.«

»Kupi,« je spregovorila Ančka, ne da bi prenehala z delom, »samo ne tistega rdečega, afriškega, prinesi belega, francoskega!«

V belem je sonce iz Champagne. Slajše je, žensko, in seveda dražje. Pa belega, jutri je vendar nedelja!

»Belega prinesem! Srečno Ančka!«

»Srečno!«

Ko so tople rjave oči še enkrat objele ženino ponujajočo se postavo, je močna, od premogovega prahu črnika roka segla po ključki. Prav tedaj so se z druge strani zaslišali koraki. Klep jim je prisluhnil. Moški koraki, a ne rudarski. In že je potrkalo na vrata. Klepova roka je pritisnila na kljuko. Izza vrat se je pokazalo najprej pismo, nenavadno belo pismo, potem malce gojena

moška roka, nato rokav poštarke bluze in malo više ščitnik poštarke kape.

»Monsieur Klep!« Mimo Klepa je zaplavalo pismo, rokav in ščitnik pa sta se umaknila.

Klep je zaprl vrata, stopil k mizi in segel po pismu; ko je po pisavi razbral od kod je prišlo, je hlastno raztrgal ovitek in razgrnil skrbno zganjeni in z velikimi črkami popisani pismski papir.

»Kdo piše?« je vprašala Ančka brez posebnega zanimanja.

»Mati!« je odgovoril Klep zadihano.

Ančka se je spet nagnila nad posodo, Klep pa je z mislimi utonil v materinih besedah.

Ljubi sin, ljuba snaha! Zakaj ne prideta? Kaj še čakata? Od vseh strani prihajajo, prejšnji teden so prišli Murkovi pod nami. Spodaj v Topolo se je vrnilo že devet ali deset družin, od vsehposod so prišli, s Francoskega, iz Nemčije, napovedujejo se tudi iz Amerike. Vaju pa ni. Nikogar ni. Tomaža je pred vojno ubilo v bosenskih gozdovih. Treza služi neke ob morju. Jurijeve kosti počivajo v Rusiji, Franc pa je padel nad Planino, a njegovega groba še nismo našli, in Milka se ni vrnila iz Nemčije. Sama sem s Štefkom, siroto brez očeta in matere. Jesti imava, hvala bo-

6 »Nisva o tem izgubila že preveč besed?« je Ančka presekala Klepovo jadikovanje, se naglo obrnila in odločno stopila v sobo. Tam je odprla omaro in segla po boljši obleki.

Klep je obmolknil sredi stavka. Torej je vse zamen? Ančka ne gre in ne gre. Vendar to ni in ne sme biti njena zadnja beseda! Pogled se je na prag. Ančka se je že predoblačila. Ob pogledu na belino njenih rok, lahti in vratu se je za hip zmedel.

»Si pozabila,« je nadaljeval zadržano gorečnostjo, »kaj so mati pisali v prvem pismu? Hišo z zemljo vred bi predali nama, sami pa bi šli na zapeček. Seveda ne bi posedali, pomagali bi pri živini, na njivi, povsod. Štefek bi hodil v šolo in pasel krave. Popoldne bi se jaz segel po kakšnem delu. Ti ne bi delala več kot tu.« Ančka se je med tem nemoteno oblačila; najprej si je oblekla rožasto obleko, pa ji kdo ve zakaj ni bila všeč, slekla jo je in si nadela modro z belimi pikami. Z njo je bila zadovoljnejša. Stopila je k ogledalu in se lotila česanja. »Povej, Ančka, ali ni to nič, da bi bila gospodinja v svojem domu, da bi imela svoj vrt, svojo njivo, svoj sadovnjak? Ne vidiš, kako je to pusto in tesno? Nič zraka, nič sonca, onkraj nje prap, take sive hiše, kakor so na naši strani. Ko bom šel v pokoj, bo še slabše. Veš, da vtaknejo

odslužene rudarje v podstrešne stanovanje, na Bukovcu pa bi imela svojo hišo, z leti bi to in ono prezidala in preuredila. Nisi čula, kaj je povedal Obrán. Cesto na Bukovec so že razširili in spodaj v Topoli govorijo, da bodo še pred zimo potegnili elektriko prek Bukovca na Planino.« Ančka se je počesala, tudi preobulna se je že. »Nekaj denarja imava,« je Klep pohitel, »kupila bova radijski aparat, tudi kolo bom kupil, toliko bo denarja. V četr uri boš spodaj v Topoli. Čuješ, Ančka?«

Ančka je bila že opravljena, še enkrat se je pogledala in ogledalo in se z očitnim posmehom okrenila h Klepu.

»Kolo?« Morala se je naglas zasmejati. »Ne vidiš, da ima že skoraj vsak drugi rudar motor in koliko je takih, ki so si ali si bodo v kratkem kupili avto? Avtomobil to je nekaj! Lepo se oblečeš, sedeš na mehki sedez in popelješ se kamor hočeš. V pol ure si v Carbeauxu! Ob nedeljah si lahko privoziš izlet še dalje, celo v Pariz. Stanko, misli rajši na to, kako bi prišla do avtomobila, Bukovec pa pusti pri miru!«

Klep se je umaknil s praga, da je Ančka lahko stopila mimo njega v kuhinjo. Avtomobil? Kaj ji je le padlo v glavo? Osramočen in jezen se je opotekel k mizi.

Po osvoboditvi Vrnjačke banje se spominjam govorov, ki so z optimizmom napovedovali skorajšnji konec okupacije... Tedaj smo seveda vsi v naša prerokovanja verjeli. Takšen optimizem se nas je držal na srečo še nekaj let borbe.

SRMITI SEM ZA LAS USEL

Planinski masiv Goč v Sumadiji je bil tiste jesenske dni poln partizanov. Listje je že odpadalo in hrastovi gozdovi so bili vse manj prijazni, ker niso nudili več varnega zavetja.

V oktobru 1941. leta je nemški okupator začel z veliko ofenzivo proti osvobojenemu in na pol osvobojenemu ozemlju v Srbiji. Mrzlično smo prekopavali cesto, ki je tekla čisto ob reki Moravi, da bi s tem zavirali napredujoče sovražne enote.

Že nekaj dni je deževalo in bilo je prav hladno. Naš odred je zasedel obrambne položaje med Vrnjačko banjo in Trstenikom. To so bili položaji na Popini reki.

Med dež so se že mešale prve snežinke, ki jih je veter od nekod privlekel, da so ponoči pobelile okolico. Sneg v oktobru je obljubljal hudo zimo...

Stal sem na straži in šele pozno ponoči je prišla zamena. Premraženi in mokri do kosti smo polegli v zgornjem delu mlina, ki je bil lesen. Dolnji del te hiše je bil kamnit. Če bi vedeli kaj nas čaka, bi verjetno ostali v kamnitnem delu hiše. Zaspali smo v trenutku.

moje kratko življenje. »Prokleti hudiči!« sem iztisnil rjoveče iz sebe. Ta vzklik mi je dal slutiti, da sem še živ. Poizkusil sem vstati. Na levo stran ni šlo. Potem na desno. Posrečilo se mi je! Zagrabil sem z desnico ranjeno levico in tekkel kar sem mogel naprej proti gozdu...

Za menoj sem slišal preklinjanje Nemcev, kričanje in komande »Feuer! Feuer!...« Toda vse streljanje jim ni pomagalo. Niso me več zadeli. Zgodilo se jim je tako kot tistim nervoznim lovcem, ki tudi ranjeno divjad ne morejo ponovno zadeti.

Kri mi je curkoma tekla iz ranjene roke. Kost je bila razbita. Kljub temu, da je bilo vse razmesarjeno, me ni nič bolelo. Rana je bila še topla. V hosti sem se zgrudil in poslušal lastno srce, ki je premočno razbijalo v sencih, tako, da sem skoraj oglešal. Za trenutek se mi je zamegnilo pred očmi. Toda volja po življenju je bila močnejša. Zbral sem se in tekkel naprej v notranjost gozda, kjer me je čakal moj zvesti tovariš Drago, s katerim sva skupaj prišla v Kursulino četo pred meseci, ko so naju Nemci izselili iz Slovenije v Srbijo.

Drugo me je objezal s težavo, ker je tudi njemu bila to prva rana, ki jo je videl. Meni pa se je od tistega dne vojna zdela obetno težja, kot sem si jo prej kot student predstavljal.

NAPISAL: VLADO VALENČAK

PRAVILNIK RLV o ukrepih za varnost pri delu

(Nadaljevanje s 3. strani)

— In je upravičen, da se obrača neposredno na tehničnega direktorja ali preko komisije za varnost pri delu na DS oziroma CDS, če smatra, da je v okviru enote oz. podjetja oviran pri izvajanju nalog, ki jo je v pogledu varnosti dolžan izvršiti.

Clen 20.

Vsak delavec, katerega je zaupano vodenje dela drugih, je odgovoren, da so njegovi pisni in ustni nalogi, katere izdaja za izvedenje dela, jasni, v skladu z varnostnimi predpisi, z določbami tega pravilnika, z navodili nadrejenih in s splošno veljavni varnostnimi pravili tako, da je varnost dela, ljudi in premoženja zagotovljena.

Navodila, ki so važna za varno izvajanje nekega dela, morajo biti vpisana v knjigo rudarskega nadzorstva obrata.

Delavci

Clen 21.

Delavec, ki smatra, da prejeti nalog ali navodila za izvajanje nekega dela ogrožata varnost ljudi in premoženja, je dolžan na to opozoriti osebo, ki mu je tak nalog ali navodilo izdala. Če nadrejeni vztraja pri svoji zahtevi, je delavec upravičen odkloniti izvršitev takega naloga ali navodila, toda samo v primeru, če njemu ali njegovim podrejenim grozi očitna zdravstvena ali življenjska nevarnost in če niso izvedeni predpisani varnostni ukrepi.

Delavec lahko odkloni izvršitev nekega odrednega dela tudi, če se zato ne čuti fizično in umsko dovolj sposobnega.

Clen 22.

Poverjena dela morajo vsi delavci izvajati vestno in strokovno tako, da je varnost dela, ljudi in premoženja zagotovljena.

Za vsako opustitev varnostnih ukrepov, ki bi imela za posledico ogrožanje delavčevega lastnega zdravja ali življenja, zdravja ali življenja drugih, varnost nadrejenega dela ali varnost premoženja, odgovarja delavec disciplinsko; povzročitelj nezgode, nesreče ali škode in osebe, ki so na dotičnem področju dela odgovorne za izvajanje varnostnih ukrepov pa odgovarjajo disciplinsko, kazensko in materialno.

Clen 23.

Ce delavec opazi pomanjkljivosti ali okvare na zgradbah, strojih, instalacijah in opremi, prav tako pa tudi kakršnokoli nevarnost (pritski, plini, voda, ogenj ipd.) ali nepravilno delo posameznikov in skupin — torej vse, kar bi ogrozilo varnost ljudi in premoženja, je dolžan ukrepati sam za odpravo neposrednega ogrožanja, opozoriti ogrožene sodelavce in obvestiti nadrejenega osebo.

Clen 24.

V primeru nesreč ali katastrof je vsak delavec RLV dolžan sodelovati pri reševanju ponesrečenih ter ogroženih ljudi in premoženja skladno s svojo fizično sposobnostjo in strokovno usposobljenostjo.

Clen 25.

Delavci morajo prihajati na delo pravočasno, spočiti in trezni.

Clen 26.

Prepovedano je:

- prinašanje kakršnih koli alkoholnih pijač na delo in uživanje med delom;
- prinašanje cigaret in vžigalnih sredstev v jarno ter kajenje, prižiganje in odhod iz odprto lučjo na krajih, kjer se tvorijo lahkovnetljive snovi ali kjer se dela s takimi snovmi in, ki so kot taki označeni z opozorili;
- povzročanje nereda in prepirov med delavci, nedostojno obnašanje, žaljenje ali obrekovanje in medsebojno fizično obračunavanje delavcev;
- zapustiti svoje delovno mesto brez odobrenja nadrejene osebe.

Delavec, ki opazi kršenje imenovanih prepovedi po sodelavcu, je sodegovoren za posledice, če kršitelja pravočasno ne opozori in o kršitelju ne obvesti nadrejene osebe.

Nadrejena oseba (vodja — delovodja, nadzornik, poslovodja, tehn. vodja obrata ali službe) mora takoj disciplinsko ukrepati, da prepreči nadaljnje ogrožanje dela, ljudi in premoženja in sicer:

1. takoj odstraniti osebo z delovnega mesta oziroma delovnega področja, ki ga je ogrožala z:

- a) nošenjem cigaret ali vžigalnih sredstev, kajenjem, prižiganjem ognja ali obhodom z odprto lučjo;
- b) odpiranjem varnostne svetilke, njeno nepravilno uporabo ali nepooblaščenim popravljanjem njenih sestavnih delov;
- c) nepooblaščenim odpiranjem električnih naprav, rezanjem kablov ali odstranjevanjem ozemiljalnih vodov;
- d) nepooblaščenim odstranjevanjem zaščitne opreme, strojev in naprav, namernim kvarjenjem reševalne opreme (reševalni aparati, samoreševalci);
- e) samovoljno zapustitvijo delovnega mesta (brez odobrenja).

Nadrejena oseba mora v teh primerih takoj izvršiti prijavo kršitve v smislu 12. člena IX. dela tega pravilnika (kršitve varnostnih predpisov). Kršilec oziroma kršilci prepovedi nimajo pristopa do področja, ki so jih ogrozili, dokler ni zaključen postopek izenač varnostnih ukrepov po pristojnem organu, za kar odgovarja tehnični vodja obrata.

2. takoj odstraniti z delovnega mesta oziroma ne prepustiti k delu osebo, ki je:

- a) opita ali nosi s seboj alkoholne pijače;
- b) z nedostojnim obnašanjem, žaljenjem ali obrekovanjem povzročila preprič ali nered na delovnem področju in s tem vplivala psihčno na sodelavce oziroma njihovo zbranost pri opravljanju dela.

Nadrejena oseba mora tudi v teh primerih takoj izvršiti prijavo kršitve v smislu 12. člena IX. dela tega pravilnika (kršitve varnostnih predpisov). Kršilec oziroma kršilci teh prepovedi nimajo pristopa do področja, ki so jih ogrozili, dokler jim tega ne odobri tehnični vodja obrata.

Clen 27.

Ob nastopu dela in med delom morajo biti vsi delavci, ki ga opravljajo predpisno oblačeni in opremljeni z osebnimi zaščitnimi sredstvi, sicer jim vodje delovnih skupin ne smejo dovoliti oditi na delo oziroma opravljati delo.

Clen 28.

Enkrat mesečno morajo vodje obratov oziroma enot organizirati in s svojim tehn. osebjem izvesti nenadane kontrole vseh zaposlenih glede nošenja cigaret in vžigalnih sredstev v jarno in na drugih ogroženih mestih podjetja ter nošenja alkoholnih pijač in osebnih zaščitnih sredstev na delovnih mestih svojih delovnih področij.

Clen 29.

Vsak delavec je dolžan uporabljati pri delu orodje, ki mu je dodeljeno in paziti nanj s skrbnostjo dobrega gospodarja. Orodje, ki ga ne more pravilno uporabljati, mora oddati pravočasno v popravilo. Slabo popravljeno orodje delavec ne sme sprejeti. Zaščitna oprema strojev in strojnih naprav mora biti vedno brezhibna. Vsako okvaro te opreme mora delavec, ki jo opazi takoj javiti nadrejeni osebi, ki oceni velikost okvare z ozirom na stopnjo ogrožanja in nujnost popravila, po potrebi pa tudi zaustavi nadaljnje obratovanje stroja ali naprave do odstranitve okvare. Popravila okvar na zaščitni opremi strojev in strojnih naprav smejo izvrševati samo osebe, ki so pooblašene za to.

Clen 30.

Vsak delavec je dolžan uporabljati razpoložljive sanitarije in skrbeti za svojo higieno. Osebnih oblačilnih predmetov morajo biti vsaj vsakih 14 dni oprani, zašiti in zakrpani, predmeti osebne zaščite iz usnja pa potrebni odgovarjajoče večkrat očistiti in nameščiti.

Clen 31.

Delavci morajo skrbeti za red in snago na svojih delovnih mestih in so odgovorni če nepravilno zavarovano delovno mesto, nepravilno zložen material in orodje ter odpadki ogrožajo varnost dela in ljudi.

Clen 32.

Vsak delavec mora biti zaposlen pri takem delu, ki odgovarja njegovim telesnim in umskim sposobnostim, ter njegovi strokovni usposobljenosti.

Tako telesna in umska sposobnost kot tudi strokovna usposobljenost delavca za posamezno delovno mesto se dokazuje z ustreznimi listinami.

Clen 33.

Telesno in umsko sposobnost dokaže delavec s potrdilom pristojne zdravstvene službe, ki se mu izda ob zdravstvenem pregledu, obveznem za sklenitev delovnega razmerja.

Ce delavec pri zdravstvenem pregledu zaradi bolezni ali zdravstvene hibe, ki so brez specialnih zdravstvenih pregledov in opazovanj ne da ugotoviti, lahko pa vpliva na poslabšanje zdravstvenega stanja delavca pri opravljanju dela na določenem delovnem mestu, na njegovo varnost ali na varnost sodelavcev in varnost premoženja, se smatra to za grobo kršitev delovne discipline s posledico odpovedi delovnega razmerja.

Delavec, ki pri svojem sodelovanju opazi za močano bolezen ali zdravstveno hibo telesnega ali duševnega značaja (padavica, omotičnost, pijanost, narkomanija, nalezljiva bolezen ipd.) ki bi ogrozila varnost ljudi in premoženja, mora o tem obvestiti nadrejenega nadzornega osebo, da bolezni ali hibi ustrezen ukrepa. Ce delavec tega ne stori ali opozorjena nadzorna oseba ne izvrši varnostnega ukrepa, sta oba sodegovorna za posledice, ki bi zaradi tega nastale.

Clen 34.

Zdravstveno sposobnost delavcev se po sklenitvi rednega delovnega razmerja ugotavlja s sistematskimi letnimi zdravstvenimi pregledi, ki so za vse delavce obvezni.

Za posamezna delovna mesta, kjer je zdravstveno stanje zaposlenih ogroženo, se morajo po odločitvi pristojnega inšpekcijskega organa izvajati sistematski zdravstveni pregledi delavcev v obdobjih, ki so lahko krajša od enega leta.

V zvezi z rezultati sistematskih zdravstvenih pregledov so tehn. vodje obratov in njim podrejene nadzorne osebe dolžni ukrepati ustrezno nasvetom zdravnika. Obdelane rezultate sistematskih zdravstvenih pregledov dostavlja tehn. vodja obratov služba za varnost pri delu, ko jih prejme od zdravstvene službe.

Novinci

Clen 35.

Vsak novinec mora biti ob nastopu dela na podjetju podčen o osnovnih pravilih za varno delo na določenem delovnem mestu in o nevarnostih, ki na tem delovnem mestu morebiti nastopajo. Ko delavec prvič nastopa na delo, se mora najmanj 15 dni privajati na delo in delovno okolje pod neposrednim vodstvom in nadzorstvom kvalificiranega delavca, ki ga pisмено določi vodja enote v katero delovno skupino je novinec razporejen ali pa mora novinec dovesti ustreznimi uvajalni seminar.

Delavec, katerega je bil novinec poverjen, odgovarja za njegovo strokovno pravilno in varno izvajanje dela in je dolžan sproti poročati vodji oddelka ali enote o uspehu privajanja.

Uvajanje novincev in vzgojo kadrov za jamo RLV urejajo podrobneje ustrezne določbe III. poglavja tega pravilnika — Vzgoja kadrov na obratu in v RSC.

Premestitev delavca

Clen 36.

Vodja delovne skupine ali enote je dolžan takoj oskrbeti začasnno ali stalno premešitev delavca k drugemu delu ali na drugo delovno mesto, čim opazi ali izve:

- da je zdravstveno stanje delavca zaradi delovnih pogojev na določenem delovnem mestu ogroženo;
- da delavec zaradi svojega telesnega ali duševnega stanja ni sposoben varno opravljati svoje delo;
- da delavec iz kakršnegakoli razloga kljub svoji strokovni usposobljenosti, podučitvi in

opozarjanju ne opravlja dovolj strokovno ali vestno zaupano mu delo zlasti pa, če z načinom izvajanja zaupanega mu dela ponovno ogroža varnost sebe, sodelavcev ali premoženja.

Premestitev delavca med obrati na podjetju ali izven podjetja uredi na predlog tehn. vodje obrata kadrovska služba podjetja.

Clen 37.

Ce se delavca premesti na drugo delovno mesto, ga mora vodja oddelka ali enote pred nastopom podučiti o delu, pogojih dela in nevarnostih na novem delovnem mestu.

Vodja delovne skupine, v katero je bil delavec premeščen je odgovoren za vzgajanje in privajanje novodošlega na strokovno pravilno in varno delo.

Privajanje premeščenega delavca na novo delovno mesto mora trajati tako dolgo, dokler vodja oddelka ali enote s preverjanjem ne ugotovi, da je delavec sposoben samostojno opravljati delo na novem delovnem mestu, v kolikor veljavni predpisi ali ta pravilnik ne zahtevajo za določena delovna mesta določene priučitvene dobe.

Vodja delovne skupine, v katero je delavec premeščen, je dolžan poročati svojem vodji oddelka ali enote o uspehu privajanja premeščenega delavca.

Nezgode

Clen 38.

Kakršnokoli nezgoda, ki se mu dogodi med delom, je vsak delavec dolžan takoj javiti vodji delovne skupine in neposredno nadrejeni nadzorni osebi obenem z navedbo morebitnih očitvev.

Nezgoda pri delu, ki ni takoj ali kasneje do konca delovnega časa izmene javljena neposredno nadrejeni nadzorni osebi, se ne smatra za nezgodo pri delu.

Ob težjih in težkih nesrečah pri delu morajo usposobljeni sodelavci takoj nuditi ponesrečenemu prvo pomoč in obvestiti neposredno nadrejeno nadzorno osebo. Na kraju nesreče ne smejo razen nujnih ukrepov za reševanje ponesrečenega in zavarovanje pred ogrožanjem ostalih ljudi in premoženja niti česar premakniti ali prestavljati. Isto velja za primer smrtne nesreče.

V primeru težje nezgode se sme nadaljevati z delom na mestu nesreče, ko to odredi obveščeni tehnični vodja obračunske enote ali njegov namestnik dežurni rudnika.

Clen 39.

Ponesrečenca neposredno nadrejena nadzorna oseba, ki je bila o nezgodi obveščena, je dolžna z vodjem delovne skupine takoj objektivno raziskati vzroke nezgode, skicirati položaj ponesrečenca in mesto nezgode ter zbrati o njej podatke na kraju samem od očitvev. Rezultat raziskave in izjave očitvev je dolžna koristiti pri izvajanju ukrepov, ki naj preprečijo ponavljanje enakih podobnih nezgod.

Najkasneje, konec delovnega časa izmene, na kateri se je nezgoda dogodila, mora ponesrečenca predpostavljena nadzorna oseba nezgodo registrirati v predpisano knjigo (obratna knjiga A — nezgod) in na obrazec (nadzornikova prijava nezgode pri delu). Odgovorna je za točnost vnesenih podatkov in pravilnost napotkov ponesrečenca za izvedbo uradne prijave o nezgodi.

Ponesrečenec mora najkasneje v 24 urah, ko se mu je nezgoda dogodila, dvigniti uradno prijavo nezgode in jo predložiti zdravniku, ki ga zdravi. V kolikor sam tega ne more storiti (težje nezgode), mora izvesti uradno prijavo nezgode ponesrečenca neposredno nadrejena nadzorna oseba, ki je disciplinsko in materialno odgovorna za pravočasnost prijave.

Clen 40.

V primeru težke, smrtne ali skupinske nesreče mora obveščena nadzorna oseba takoj obvestiti odgovornega tehn. vodjo obrata, oz. obračunske enote, vodjo službe za varnost pri delu ali njihove namestnike in službojočega zdravnika ter po nudenju prve pomoči oskrbeti čim hitrejši prenos ali prevoz ponesrečenca oz. ponesrečenec v najbližjo zdravstveno ustanovo.

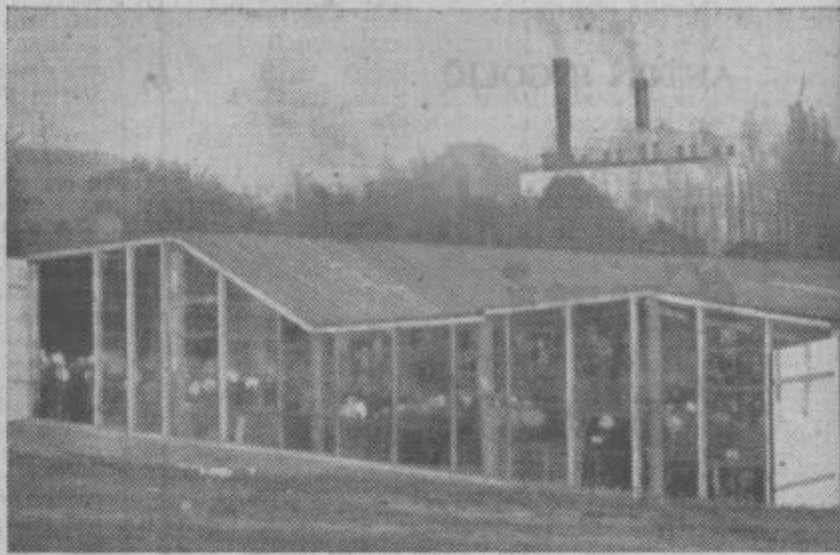
RLV: kmalu 42-urni delovni teden

Pri rudniku lignita Velenje se že dalj časa pripravljajo, da bodo uvedli skrajšani delovni teden. Upravni odbor rudnika je že na nekaterih svojih predhodnih sejah obravnaval vprašanje skrajšanega delavnika in njegove čimprejšnje izvedbe, seveda ob temeljitih predhodnih pripravah in analizah.

Uzakonitev ustavnega določila o uvedbi 42-urnega delovnega tedna, predstavlja vsekakor za vse delovne ljudi veliko dobrotno. Če pogledamo rudarski stan, pa pravzaprav vidimo, da si uvedbo skrajšanega delavnika in s tem več časa za počitek, rekreacijo in izobraževanje, najbolj zaslužijo rudarji, ki iz dneva v dan delajo v težkih delovnih pogojih in ob stalni življenjski nevarnosti.

Kljub dobremu delu, veliki storilnosti in proizvodnji, pri rudniku lignita Velenje niso mogli že prej preiti na skrajšani delavnik, čeprav bi pravzaprav bili rudarji do tega najbolj upravičeni. Velike potrebe "žišca za lignitom in visoko zastavljeni letni plan proizvodnje, ter mnogi problemi v zvezi s proizvodnjo in organizacijo proizvodnje, so takorekoč člane kolektiva nehoti zamotili, da niso že prej začeli delati

Domiselna rešitev

NA SLIKI JE NOV RASTLINJAK, KI JE ZRASEL TAKOREKOČ KAR ČEZ NOČ OB BIVSI RUDNISKI VRTNARIJI TER SPADA MED OBRATE KOMUNALNO-OBRTNEGA CENTRA VELENJE. PRED KRATKIM JE BIL V NJEM SE OBILNO LEPIH KRIZANTEM, SEDAJ PA GA BODO ZASADILI Z AMERISKIMI NAGELINI, ZELENI MI ASPARAGUSI IN CALAMI ALI PO DOMACE SKRNICELJINI. — TA, PRED NEDAVNIM, S SKROMNIMI SREDSTVI IN IZ ODPADNEGA MATERIALA ZGRAJENI RASTLINJAK, BO ZE LETOS VEKTRAT POVRNIL SREDSTVA, KI SO BILA VANJ VLOŽENA.

Tehn. vodja obrata je dolžan v imenovanih primerih nesreče obvestiti tehn. direktorja ali njegovega namestnika, organ rudarske inšpekcije, organ inšpekcije dela in pristojni organ TNZ ter obzorno svoje ponesrečenca oz. ponesrečenec.

Clen 41.

Nezgoda oz. nesreča na poti na delo ali z dela se smatra za nezgodo oz. nesrečo pri delu (A — nezgoda):

1. — če se je dogodila na javni prometni poti z javnim prometnim sredstvom;
2. — če se je dogodila na najkrajše možni javno prometni poti od mesta stanovanja do mesta dela ali obratno med časom; ki je potreben za to pot neposredno pred pričetkom oz. po zaključku delovnega časa;
3. — če je dokazana tehnična brezhibnost uporabljanja zasebnega vozila za uporabo na javnih prometnih poteh;
4. — če je s potrdilom zdravstvene službe neposredno po nesreči dokazano, da ponesrečenec ni bil opit;
5. — če ponesrečenec dokaže s potrdilom LM, da nesreča ni bila povzročena po njegovi krivdi s kršenjem veljavnih cestno prometnih predpisov in navodil;
6. — če ponesrečenec dokaže čas, kraj in vzrok nesreče na poti z verodostojnimi očitvidci;
7. — če je nezgoda na poti prijavljena ponesrečenca neposredno nadrejeni nadzorni osebi na podjetju takoj, najkasneje pa do 8. ure jutraj naslednjega dne, ko se je dogodila.

V kolikor pogoji pod 1. do 7. tega člena niso izpolnjeni, se smatra nezgoda na poti za obolenje (B — nezgodno).

Clen 42.

Tehnični vodje obratov oziroma obračunskih enot so dolžni enkrat mesečno organizirati sestanke vodij delovnih skupin, na katerem se morajo obravnavati nezgode pri delu in na poti v ali iz službe ter zdravstveno stanje zaposlenih v preventivnem in vzgojnem smislu.

Težke, smrtne in skupinske nesreče morajo obravnavati vsi obrati brez obzira na katero se se te dogodile, takoj na posebnih sestankih vodij skupin, ki jih sklicuje tehn. vodja obrata. Isto velja za skupinske nesreče in katastrofe, ki so se dogodile na drugih rudarskih podjetjih.

Na vsakem od imenovanih sestankov se mora voditi zapisnik s sklepi za izvajanje ukrepov, ki naj preprečujejo ponavljanje nezgod in izboljšujejo zdravstveno stanje zaposlenih. Zapisniki se naj dostavijo obratnemu delavskemu svetu za varnost pri delu. Vodje skupin pa morajo o namenu obravnav in s sklepi seznaniti člane njihovih delovnih skupin.

Clen 43.

RLV si pridržuje pravico do povrnitve škode in stroškov sodnim putem od krivca oz. krivcev, če je nezgoda pri delu ali nezgoda na poti na delo ali z dela ali premoženjska škoda bila povzročena iz malomarnosti ali kršenja discipline z neizvajanjem določb veljavnih varnostnih predpisov, določb tega pravilnika in njegovih dopolnil ali splošno veljavnih varnostnih pravil in izdanih navodil.

Izostanki

Clen 44.

Vsak izostanek z dela je dolžan delavec (sam, njegovi sodelavci ali družinski člani) prijaviti najkasneje pred nastopom dela na svoji delovni izmeni svoji neposredno nadrejeni nadzorni osebi.

Clen 45.

V primeru, da delavec zboli, mora sam ali član njegove družine ali njegov sodelavec (sostanovalec) dvigniti najkasneje do 8. ure naslednjega dne bolniški kontrolni list pri svoji neposredno nadrejeni osebi.

Ce delavec zboli med koriščenjem svojega rednega dopusta, je dolžan to prijaviti svoji neposredno nadrejeni nadzorni osebi (nadzorniku, delovodji) najkasneje v 5 dneh od dneva obolenja.

Zdravstvene ustanove smejo opravičiti delavcu izostanek od dela toliko časa, dokler delavec ne predloži bolniški kontrolni list, kjer je zaposlen. Izjemo tvorijo nenadna teka obolenja in težje izvenobratne nesreče o katerih pa je dolžna zdravstvena ustanova obvestiti tehničnega vodjo obrata, čim je sprejela delavca v zdravljenje.

Za obolenja, ki ne zahtevajo izostajanja od dela, iščejo delavci zdravniško pomoč izven svojega rednega delovnega časa brez bolniškega kontrolnega lista (samo s potrjeno zdravstveno izkaznico).

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

iz naših delovnih organizacij

šport šport šport šport

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

Za poživitev rekreativne športne dejavnosti v delovnih kolektivih v naši občini, sta občinska zveza za telesno kulturo skupno z občinskim sindikalnim svetom organizirala II. delavske športne igre.

Tekmovali so v štirih panogah — nogometu, namiznem tenisu, streljanju in šahu. Skupaj je nastopilo 165 tekmovalcev iz 8 delovnih kolektivov. Žal se tokrat niso mogli pomeriti med seboj kegljači, kajti kegljišče v Šoštanju je že več kot pol leta zaprto.

Najprivlačnejše je bilo tekmovalje v nogometu, kjer je nastopilo sedem enajstori in sicer: »Vegrada«, RLV, RSC iz Velenja, TUS, Galanterija iz Šoštanja, »Vino-Oljka« iz Smartna ob Paki in kombinirana ekipa Energo-kemičnega kombinata in termoelektrarne.

Rezultati:

Nogomet

Prvi dan

Vegrad : »Vino-Oljka« 5:1 (2:0)

RLV : Galanterija 4:1 (1:1, 0:1)

RSC : TUS 2:1 (1:1)

Najzanimivejše srečanje je bilo med ekipama RLV in »Galanterije«, ki je bilo odločeno šele po streljanju enajstmeritrovk, saj se je v regularnem času končalo neodločeno 1:1.

Drugi dan

Vegrad : EKK-TE 2:0 (0:0)

RLV : RSC 4:3 (1:1, 0:0)

Ekipa RLV je premagala enajstmeritrovke.

Finale

RLV : Vegrad 1:0 (0:0)

V finalni tekmi sta se pomerili ekipi »Vegrada« in RLV. Po izenačenih igri so igralci RLV s težavo premagali mlade igralce »Vegrada«.

Za zmagovalno ekipo RLV so nastopili: Markan, Osolnik, Ivenčnik, Oblak, Fijavž, Rednak, Blaj, Hudarja, Kljun, Žizek in Jakob.

Zmagovalci so prejeli pokal, ki ga je podaril pokrovitelj tekmovanja rudniški odbor sindikata.

Namizni tenis

Izvedbo tekmovanja v namiznem tenisu je prevzelo telesno vzgojno društvo »Partizan« iz Smartna ob Paki.

- Najboljše ekipe pa so se razvrstile takole:
1. Poslovna enota KZ Smartno ob Paki, I. ekipa.
 2. Poslovna enota KZ Smartno ob Paki, II. ekipa.
 3. »Oljka« Smartno ob Paki.
 4. RSC.

Velenjski šahisti

v Avstriji

Dvajsetčlanska ekipa šahovske sekcije DPD »Syoboda« je gostovala v Moosburgu v Avstriji, kjer so se v povratnem srečanju pomerili na dvajsetih deskah s tamkajšnjimi šahisti.

Velenjčani so zabeležili visoko zmago z rezultatom 14:6.

Zmagali so: Primožič Vlado, Poličnik Franc, Radosavljevič Aco, Jamnik Polde, Osojnik Janko, Hrvat Ivan, Drev Ivan, Hojan Ivan, Kozovinec Franc, Kmecl Edmund, Uhl Jože, Razbornik Martin in elko Janez.

Polovični uspeh sta dosegla: Antlejš Mirko in Pah Jože.

Premagani pa so bili: Gorjanc Jaro, Mihelič Ivan, Pocaž Vlado, Štek Josip, Preložnik Vinko.

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

Lastnik in izdajatelj: Občinski odbor SZDL Velenje — Urejuje uredniški odbor: Maruša Dolejši, Ivan Fijavž, Franjo Kljun, Franc Lesnik, Maks Medved, Ljuban Naraka, Milan Šterban, Jože Tekavec, Alojz Zavolovek in Rudi Zevart — Casopis izhaja vsak drugi četrtek — Posamezna številka stane 30 din — Letna naročnina 700 din in polletna 350 din — Naročnina se vplača vnaprej na tekoči račun 526-608-43 pri Narodni banki Šoštanj — Naslov uredništva: »Saleški rudar«, Velenje, Titov trg 2, poštni predal 89, telefon 8-30-87 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tisk in klisje: CP »Celjski tisk« Celje.

NOGOMET

...tudi trenirati je treba!

Velenjski ligaš je v 6. in 7. kolu doživel prvi neuspeh. Najprej je na svojem igrišču prepustil dve točki gostom iz Ljubljane, nato pa doživel občuten poraz v Murski Soboti.

Ce ocenimo dosedanje nastope Rudarja v ligi, lahko ugotovimo, da so prvi nastopi bili uspešni, saj so Velenjčani pokazali dobro in pozitivno igro, kar je nedvomno odraz uspešnih načrtnih priprav pred prvenstvom. Pričakovati je bilo, da bodo začeto delo nadaljevali. Vendar sedaj opažamo na treningih vse

Ostali rezultati 6. kola:

Triglav : Železničar	5:1	(3:0)
Celje : Mura	4:0	(0:0)
Branik : Rudar (T)	1:2	(0:1)
N. Gorica Kladivar	1:0	(1:0)
Koper : Aluminij	0:1	(0:0)

Lestvica:

Celje	7	6	0	1	18:4	12
Triglav	7	5	1	1	16:8	11
Ljubljana	7	5	0	2	11:7	10
Aluminij	7	4	1	2	13:9	9
Rudar (T)	7	3	2	2	10:8	8
N. Gorica	7	3	1	3	14:12	7
Rudar (V)	7	3	1	3	9:10	7
Kladivar	7	2	2	3	10:9	6
Železničar	7	2	1	4	5:15	5
Mura	7	1	2	4	12:8	4
Branik	7	1	2	4	11:17	4
Koper	7	0	1	6	7:18	1

Pred vratj domačega vratarja Deviča

manj igralcev, ki zastopajo barve Rudarja na ligaskih tekmah. Vsled tega tudi treningi ne morejo biti načrtna priprava moštva za predstoječa prvenstvena srečanja. Rezultat tega pa je preveč improvizirana igra, saj vsak igra po svoje brez prave povezave in načrtnosti. Te slabosti bi treba čimprej odpraviti, če želimo, da bo Rudar obdržal varno pozicijo na lestvici.

6. kolo

Rudar : Ljubljana 0:1 (0:0)

Več kot 500 gledalcev je bolj nemo spremljalo dogodke na igrišču. Po zadetku Ljubljancev v prvih minutah drugega dela igre, so si domači igralci močno prizadevali, da bi dosegli izenačujoči gol, vendar so prizadevanja bila zaman. Napadalna petorka v tem srečanju ni opravila svoje naloge. Vse preveč so igrali po sredini pred nastopnim golom, ter po nepotrebnem preigrali brez pravih zaključnih strelav.

Rezultati ostalih tekem:

Triglav : Celje	1:0	(1:0)
Železničar : Aluminij	1:0	(1:0)
Ljubljana : Branik	5:0	(0:0)
Kladivar : Koper	5:2	(1:0)
Rudar : N. Gorica	1:1	(1:0)

TURNIR V VELENJU

V Velenju je bil drugi turnir za prvenstvo žalske tekmovalne skupnosti, ki so se ga udeležila košarkarska moštva iz Stor, Prebolda, Zalca, Šoštanja in domače moštvo. Moštvi iz Zalca in Šoštanja sta zastopala B ekipi, ki sta nastopili izven konkurence.

Velenjski košarkarji so to pot bili favoriti saj so zmagali že na prvem tovrstnem turnirju, in so, na tem turnirju osvajanje prvenstva samo potrdili, saj jim je zadostovala samo ena zmaga.

Rezultati:

Prebold : Store	32:28	(11:12)
Šoštanj : Prebold	68:45	(28:16)
Velenje : Store	44:12	(27: 2)
Šoštanj : Velenje	66:59	(32:26)

Stajerska zona

V nadaljevanju prvenstva stajerske zone so odigrali velenjski in šoštanski rokometiški dve tekmi. Najprej sta obe ekipi gostovali.

Velenjčani so se pomerili z rokometiški Velike Nedelje v Ormožu in zmagali z rezultatom 29:23 (10:11).

Rokometiški iz Šoštanja pa so igrali v Storah s Kovinarjem in izgubili srečanje z rezultatom 24:17 (8:9). Na domačem igrišču pa so dosegli naslednje rezultate:

Velenje : Store 16:10 (9:5).

Rokometiški »Partizan« — Rudarja so že v prvem delu s hitro in učinkovito igro nadigrali goste iz Stor. V nadaljevanju pa so svojo premoč še potrdili in zasluženo zmagali.

Gole za domače so dosegli: Mravljak 4, Ovnik 5, Silovšek 3, Kovač 2 ter Miklavžina in Volk po enega.

Šoštanj : Griže 20:25 (8:12).

Vodeče moštvo stajerske zone je tudi v Šoštanju pobralo ves izkupl-

II SCNL — vzhod

Zmaga in poraz Šoštanja

Šoštanj : Kladivar 5:0 (4:0).

V nadaljevanju prvenstva II. SCNL so Šoštanjčani na domačem igrišču premagali Kovinarja iz Maribora. Tokrat so se domačini izkazali z dobro in efektivno igro, bili so mnogo boljše od gostov in so zasluženo zabeležili visoko zmago.

Gole za Šoštanj so dosegli: Pofek 2, Stevančević, Koren in Erhart po enega.

Ostali rezultati 6. kola

Drava : Fužinar	5:2
Sl. Konjice : Ojstrica	0:5
Grafičar : Olimp	1:0
Mejnik : Papirničar	1:2

Papirničar : Šoštanj 4:2 (2:2)

V 7. kolu so nogometiški Šoštanja gostovali v Radečah in se pomerili z domačim Papirničarjem. Šoštanjčani so se v prvem polčasu zoperstavili ostrim in na momente tudi grobi igri domačinov. V nadaljevanju pa so klonili in pustili obe točki domači ekipi.

Gole za Šoštanjčane sta dosegla: Pofek in Koren.

Rezultati ostalih srečanj:

Ojstrica : Mejnik	6:1
Olimp : Slov. Konjice	2:1
Fužinar : Gračar	5:1
Nafta : Drava	4:1

Lestvica po 7. kolu:

1. Nafta	6	3	2	1	11:5	8
2. Grafičar	7	4	0	3	17:14	8
3. Drava	7	4	0	3	16:15	8
4. Mejnik	6	4	0	2	12:13	8
5. Olimp	6	3	1	2	10:7	7
6. Papirničar	7	3	1	3	15:20	7
7. Šoštanj	7	3	0	4	16:10	6
8. Ojstrica	6	2	2	2	10:9	6
9. Fužinar	6	2	2	2	11:15	6
10. Kovinar	6	2	2	2	11:15	6
11. Konjice	6	0	0	6	5:18	0

—0—

Celjska nogometna podzveza

Zmaga Saleka in visok poraz Šmarčanov

V nadaljevanju prvenstva I. razreda Celjske podzveze so nogometiški iz Smartnega ob Paki pretrpeli visok poraz na domačem igrišču proti Senovem z rezultatom 15:1. Tudi v naslednji tekmi so klonili proti enajstori Nazarij z rezultatom 3:2.

V II. razredu, pa je ekipa Saleka doma premagala nogometiške iz Vranskega z rezultatom 5:2. Tekmo proti »Sentjurju« pa so izgubili z rezultatom 2:1.

ROKOMET

ček. Domači rokometiški so se dobro zoprtstavili vendar več kot tesen rezultat niso mogli doseči.

Gole za šoštanjčane so dosegli: Kac 3, Korpnik in Bubič 4, Hribernik 3, Fijavž 2 ter Volk in Videmšek po enega.

Mladinska liga — Stajerske zone

V prvenstveni tekmi mladinske lige Stajerske je ekipa Velenja na domačem igrišču izgubila srečanje z mladinci iz Ormoža, z rezultatom 16:15.

Mladinska liga

Solsko športno društvo RSC je v okviru svoje dejavnosti organiziralo mladinsko rokometno ligo. Nastopajo reprezentance šol RSC po strokah in gimnazija, skupno 6 ekip.

V I. kolu so dosegli naslednje rezultate:

Gimnazija : Tehniki	9:21	(5:11)
Kovinarji : Strojnik	19:19	(9:11)
Rudarji : Električarji	20:16	(7:9)

PROSTA SOBOTA ali 7-urni delavnik

Komisija za pripravo 42-urnega delovnega tedna pri rudniku lignita Velenje, ki je bila formirana na 1. izredni seji upravnega odbora, dne 7. oktobra 1965, dela že s polno paro. Člani komisije in občasni strokovni sodelavci so med drugim že pripravili posebni anketni list ter ga razdelili vsem obratom rudnika, člani kolektiva nanj po svoji prosti presoji odgovorijo, nakar bodo 27. oktobra vse anketne liste zbrali, ter na podlagi rezultatov ankete nadalje delali v tisti smeri oziroma varianti, za katero se bo odločila večina članov kolektiva rudnika. Po predloženih anketah so predvidene 4 variante za uvedbo skrajšane delavnika oziroma tedna in sicer:

I. varianta

3 izmene — 7 ur; dela se šest dni v tednu po izmenah:
a) od 6—13 ure; od 13—20 ure; od 20—3 ure in 3 ure za remont, ali
b) od 7—14 ure; od 15—22 ure; od 23—6 ure, ter vsaki izmeni po eno uro za remont.

II. varianta

3 izmene — 8 ur; dela se tri tedne po pet dni in en teden po šest dni; pri tem so v enem mesecu tri sobote proste, ena pa je delovna sobota. Pri tem pa bi bil šest mesecev v koledarskem letu (zimskih) pričetek dela ob 7 uri, ostalih šest mesecev leta (poletnih) pa pričetek dela ob 6. uri.

III. varianta

Ta varianta predvideva 4 izmene po 7 ur s tem, da se delovni dan računa z uvozom — izvozom in po hodom na delovno mesto; menjava izmene pa bi se opravila na kraju samega delovišča. Pri tej varianti bi torej bile potrebne 4 izmene — brigade.

IV. varianta

Po tej varianti pa bi se uvedle tri izmene pa 8 ur, delalo pa bi se šest dni v tednu, nato bi bila dva dneva prosta v tednu, ciklus dela pa bi se izmenjal v treh tednih. Tako bi bili prosti dnevi v prvem tednu nedelja, ponedeljek, v drugem tednu ponedeljek, torek itd. Torej po tej varianti bi bile potrebne 4 izmene — brigade.

Kljub temu, da se bo varianta, ki jo bodo zbrali člani kolektiva, obravnavala kot temeljna oziroma izhodiščna varianta, se bodo pri izbiri dokončne variante upoštevali vsi pogoji, ki bistveno vplivajo na proizvodnjo (skipi, uvoz, izvoz, razni pogoji v jami, pritiski, plini in podobno).

Kot je razvidno iz prvih podatkov, se je večina članov delovne organizacije rudnika odločila za drugo varianto, ki predvideva tri proste sobote ob osemurnem delavniku. Nadaljnje delo in analize pa nam bodo pokazale še ostale rezultate.

—CAN

Konference krajevnih odborov SZDL

Občane vabimo na izredne konference SZDL, ki bodo po naslednjem razporedu:

Cirkovce, v nedeljo, dne 7. 11. 1965 ob 15. uri, v šoli.
Gorenje, v nedeljo, dne 7. 11. 1965 ob 9. uri, v zadružnem domu.
Podkraj-Kavče, v nedeljo, dne 7. 11. 1965 ob 9. uri, v klubu SZDL.
Plešivec, v nedeljo, dne 7. 11. 1965 ob 8. uri, v šoli.
Pesje, v petek, dne 5. 11. 1965 ob 19. uri, v prosvetnem domu.
Skorno-Florjan, v nedeljo, dne 7. 11. 1965 ob 9. uri pri Ostrouhu.
Salek, v soboto, dne 6. 11. 1965 ob 19. uri, v prostorih SZDL.
Skale, v soboto, dne 6. 11. 1965 ob 19. uri, v šoli.
Šostanj, v četrtek, dne 4. 11. 1965 ob 19. uri.
Topolšica, v četrtek, dne 4. 11. 1965 ob 19. uri, v prostorih družbenih organizacij.
Velenje, v torek, dne 9. 11. 1965 ob 18. uri, v kulturnem domu
Občinski odbor SZDL Velenje

SLIKARSKA RAZSTAVA FRANCA BOŠTJANA V DELAVSKEM KLUBU

V delavskem klubu v Velenju je tokrat razstavljal risbe, olja in pasteje Franc Boštjan iz Raven na Koroškem.

Franc Boštjan je referent za propagando v ravenški želežarni. Končal je gimnazijo v Ravnah in šolo za oblikovanje v Ljubljani.

Amaterski slikar Franc Boštjan je razstavljal v Velenju 28 del, večinoma grafik. Njegove grafične risbe razodevajo nadarjenega in spretnega umetnika, dočim je Boštjan v olju in pastelni tehniki mnogo slabši. Značilno za tega mladega slikarja je uporabljanje domače koroške motivike. Letos je bilo v velenjskem delavskem klubu že osem li-

kovnih razstav. Razstavljali so akademski slikarji Miha Maleš, Stane Kregar, Andrej Košič, Radoslav Arsonovski, nadalje poljski grafik in keramik Janusz Bresz ter amater Anton Repnik. Razstavljal pa je tudi akademski kipar Stojan Batič. Zanimanje za likovne razstave je precejšnje, mnogo del pa so obiskovalci tudi odkupili.

V razstavnem prostoru delavskega kluba se vrstijo skozi vse leto stalne razstave. Pri organizaciji razstav ima nedvomno največ zaslug upravnik delavskega kluba Evgen Dervarič, ki skrbno in z ljubeznijo ureja razstavní prostor.

RAZGRAJAČI NA DELU

V torek, dne 12. oktobra okoli 12. ure ponoči so prišli v gostilno M. Melanšek v Pesju vinjeni Ivan Hriberšek iz Velenja, Koroška c. 43, Adolf Krajnc, rudar iz Velenja, Koroška c. 80 in Vinko Krajnc, ključavničar iz Velenja, Koroška c. 80 — brez zaposlitve.

Od gostilničarke so zahtevali na up liter vina. Ker so bili vsi trije močno vinjeni jim gostilničarka ni hotela nalliti vina. Grozili so, da bodo razbili gostilniško opremo, če ne bodo dobili na up zahtevano pijačo. Najprej je Hriberšek, ki je zaposlen v rudniku lignita Velenje, potegnil na sredino gostilniške sobe električni glasbeni avtomat in na ta način povzročil prepir. Medtem je Vinko

Krajnc prišel do gosta A. K., ki je mirno sedel pri mizi in ga otipaval po glavi. Ta se ni zmenil za Krajncovo dejanje in je miroval pri mizi. si trije so začeli neusmiljeno skakati po gostilniškem prostoru.

V gostilno je prišel F. P. in opozoril Hriberška ter oba Krajnc na se kulturno obnašajo. Po tem mirnem opozorilu so razgrajachi planili na F. P. in se začeli pretepali. Gostje in gostilničarka so morali oditi iz lokala, v njem so ostali samo razgrajachi.

Ivan Hriberšek, Adolf in Ivan Krajnc so začeli nato na veliko razbijati in razbili v gostilni Melanšek: 22 okenskih stekel, 5 okrasnih stekel na vratih, 10 stolov, 2 mizi, 5 stekle-

Hiroshige V NAPOTNIKOVI GALERIJI

svojo slikarsko kariero pa je opravljal različne posle. Slikar in grafik Hiroshige si je svetovno slavo pridobil predvsem kot slikar idilične japonske pokrajine, ki je zaradi svoje eksotičnosti za nas še posebno zanimiva in mikavna. Izredno rafinirana sestava barvnih ploskev, ki so na nekaterih grafikah silno zasičene, dajejo vtis izredne perspektive, ki jo je slikar še povečal tako, da je letetečega zmajca in Fudžijamo dvignil celo iznad roba slike, kar ni slučaj pri naših mojstrih. Za nepoučenega gledalca barvnih lesorezov je treba poudariti, da zahteva vsaka barva na sliki povsem samostojno izdelano ploščo; torej kolikor je na sliki barv toliko mora biti vrezanih plošč, ki tvorijo skupaj celoto. Čeprav vsaka slika že sama zase dovolj zgovorno prikazuje japonsko življenje in pokrajino nam šele celoten ciklus razstavljenih del nudi dovolj prepričljiv prežet Hiroshigine ustvarjalnosti s katero si je pridobil vidno mesto v japonskih in svetovnih umetnostnih krogih.

To kar moti našega gledalca so signature z japonskimi znaki, ki so ponekod prav na sredini slike. Ker tak način podpisovanja ni v navadi pri naših avtorjih, zato za estetskih vidikov to ni pogodu marsikateremu izmed naših ljubiteljev lepih umetniških del. Omeniti je treba še to, da so grafike tiskane na srednje mehkem papirju, ki je narejen iz riževe slame.

Razstavljene grafike so last mariborskega grafika Bojana Golije, ki je bil več časa na študijskem potovanju po japonski.

Vodstvo Napotnikove galerije se akademskemu slikarju Bojanu Goliju iz Maribora iskreno zahvaljuje za dragocene posojene grafike, saj je na ta način omogočil vpogled v japonsko likovno ustvarjalnost s katero smo tudi deležni izrednega umetniškega užitka.

V. K.

DOM NA PAŠKEM KOZJAKU VAS VABI

Med prijetne točke oddiha Velenčanov spada tudi Paški Kozjak s planinskim domom.

Pot iz Pake vas pelje po gozdovih in travnikih in po dobri uri hoda ste že v planinskem domu, ki ga upravlja planinsko društvo Velenje. S stalnim prizadevanjem društva privablja dom vsako leto več obiskovalcev.

Od doma je le dobrih 20 minut hoda na vrh Paškega Kozjaka — Spik, nadmorska višina 1107 m. Z vrha se nudi lep razgled na Saleško, Savinjsko in Mislinjsko dolino ter okoliške vrhove. Smučarski tereni nudijo smuko začetnikom in zahtevnejšim smučarjem. Za skakalce pa je zgrajena skakalnica na kateri se lahko prirejujejo tekmovanja zgodaj jeseni in pozno spomladi.

Planinsko društvo Velenje vabi vse ljubitelje narave, da obiščejo dom na Paškem Kozjaku, posebno pa ga priporočamo tistim, ki nameravajo preživeti letni dopust v prijetnem planinskem okolju.

Dopisujte v naš list!

Komisija za delovna razmerja pri osnovni PTT enoti Velenje razpisuje

prosto delovno mesto DOSTAVLJAVCA pri pošti Velenje.

Poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja morajo imeti kandidati končno osemlitko.

Prijave z življenjepisom naj kandidati pošljejo v roku 15 dni po objavi Komisiji za delovna razmerja pri osnovni PTT enoti Velenje.

NOVA PREPOVED KLANJA TELET

Klanje telet in jagnjet je bilo v naši državi že od leta 1958 prepovedano. Te dni pa je Zvezni izvršni svet, da se bo povečal stalež živine in pospešila živinoreja, izdal nov odlok o prepovedi klanja telet in jagnjet, ki velja od 14. oktobra 1965 dalje.

Po tem odloku je prepovedano klanje vseh telet plemenitih pasem, lažjih od 120 kg žive teže in polplemenitih pasem lažjih od 90 kg. Prav tako je prepovedano klanje močnih meriziranih jagnjet, starih do 3 mesecev, ki so zdrava in primerna za plemo in pitanje ter ženskih meriziranih jagnjet, ki so zdrava, dobro razvita in primerna za plemo.

Izvajanje tega predpisa kontrolira veterinarska inspekcija.

Za kršitev tega predpisa se po temeljnem zakonu o ukrepih za pospeševanje živinoreje in o zdravstvenem varstvu živine delovne organizacije kaznujejo za gospodarski prestopke do 5.000.000 dinarjev, občani pa za prekršek do 300.000 dinarjev, lahko pa tudi z zaporom do 30 dni.

KINO

KINO »SVOBODA« VELENJE
Dne 6. in 7. novembra
»MAGOVACI«
angleški CS film

Dne 9. in 10. novembra
»MELODIJE V PODPRITLICJU«
francoski CS film

Dne 13. in 14. novembra
»DR. JERYJEV CAROBNI NAPOJ«
ameriški barvni film

Dne 16. novembra
»POSLEDNJE JAHANJE V SANTI CRUZ«
nemški, barvni CS film

Dne 17. novembra
»ULICA S CVETLICNIMI GREDICAMI«
madžarski film

Dne 18. in 19. novembra
»TOM IN JERRY«
ameriški, barvni CS film

FILMSKO GLEDALISCE

Dne 8. novembra
»ZMAGOSLAVJE MIHAJLA STROGOVA«
francoski, barvni CS film

Dne 15. novembra
»POSLEDNJE JAHANJE V SANTI CRUZ«
ameriški, barvni CS film

RAZGLAS

Po 6. točki navodila o postopku za najdenimi predmeti (Uradni list FLRJ, št. 93/49) objavlja oddelek za notranje zadeve skupščine občine Velenje, da so bili na območju občine Velenje najdeni spodaj navedeni predmeti:

1. denarnica usnjena,
2. denarnica usnjena,
3. denarnica usnjena z nekaj gotovine,
4. moško kolo znamke »AS-SMAN«
5. moško kolo znamke »ROG-TOURING«

Prosimo lastnike izgubljenih predmetov, da jih prevzamejo pri tukajšnjem oddelku v roku enega leta po objavi tega razglaš. Po tem roku bodo najdeni predmeti postali last družbenega premoženja.

Iz pisarne oddelka za notranje zadeve skupščine občine Velenje